

DZIEŃ POMORSKI

BEZPARTYJNE PISMO CODZIENNE

Najlepiej 8 str. Naczelny Redaktor przyjmuje codziennie od godz. 12-7 w poł. Redaktor Naczelny i Wydawca: Dr. Adam Brzeg. Konto czekowe P. K. O. Nr 166-31. Cena numeru w Toruniu i na prowincji gr. 20. Redakcja Administracja: Toruń, Szeroka 11. Tel. Redakcji dziennej 402, nocny 211. Telefon Administracji 286.

Oddziały: Gdańsk, Stadteraben 6, telefon 214-94 — Gdynia, ul. 10 Lutego, tel. 15-44 — Grudziądz, Sienkiewicza 9, tel. 442. Wejherowo, Gdańska 4, telefon 64, — Bydgoszcz, ul. Mostowa 6, tel. 22-18, — Inowrocław, ul. Dworcowa 3, telefon 312.

Rok III. Toruń, czwartek 24 grudnia 1931 Nr. 296

Armia japońska znów atakuje

Nowa ofensywa wojsk Mikada w Mandżurji

Moskwa, 23. 12. (PAT). Korespondenci sowieccy donoszą, że armia japońska w Mandżurji rozpoczęła generalną akcję wojenną zmierzającą do zajęcia Czina-Czou i ostatecznej likwidacji oddziałów chińskich, krążących jeszcze w różnych okolicach Mandżurji dla oczyszczenia terenu. Akcja ta prowadzona jest w dwóch kierunkach: na północ od Mukdenu i na południe od strefy kolei żelaznej mandżurskiej. Wczoraj rozpoczęły się pierwsze walki w okolicach Sypinhaju, Czantu i Fakumenu. W walkach tych poza echotą biorą udział artylerja i samoloty wojskowe. Dziś spodziewane są

Pakt polsko-sowiecki musi poprzedzić traktat Paryża z Moskwą

Oficjalne wyjaśnienie francuskiego ministerstwa spraw zagr.

Paryż, 23. 12. (PAT). „Le Matin”, omawiając komunikat francuskiego ministerstwa spraw zagr., zaprzeczając stanowczo autentyczności ogłoszo-

nego wczoraj w „Echo de Paris” francusko-sowieckiego projektu paktu o nieagresji, twierdzi, że od chwili, gdy przed kilku miesiącami minister Zaleski na wrześniowym posiedzeniu Ligi Narodów przedstawił jasno stanowisko polsko-sowieckich, kładąc nacisk na konieczność współpracy francusko-polskiej w tej dziedzinie, nie zaszyły żadne zmiany.

RZĄD POLSKI I PRZEDSTAWICIELE RZĄDU SOWIECKIEGO W TYCH ROKOWANIACH JESZCZE NIE DOPROWADZILI DO POROZUMIENIA, KTÓRE LOGICZNIE BIORAC POWINNO POPRZEDZIĆ RATYFIKACJĘ PAKTU MIĘDZY PARYŻEM A MOSKWĄ.

Mętne i blade przemówienia obrońców

w procesie przywódców Centrolewu

(o) Warszawa, 23. 12. (tel. wł.) W procesie Centrolewu przemawiał wczoraj obrońca osk. Kiernika, adw. Urbanowicz. Przeprowadza on w swoich wywodach tezę, że w Polsce istnieje dyktatura, polemizuje z prokuratorami w sprawie artykułów Konstytucji. Obrońca powołuje się dalej na profesora Uniwersytetu paryskiego Barthelemy'ego, który twierdzi, że w Polsce jest bardzo oryginalna dyktatura, polegająca na tem, że istnieją wprawdzie wybory. Sejm, Senat, rząd parlamentarny i Prezydent, a jednak rządy sprawuje się pod sil-

ną presją. Z kolei przechodzi adwokat do obrony Kiernika, polemizując z aktem oskarżenia. Obrońca twierdzi, że akt oskarżenia nie zawiera żadnego konkretnego materiału.

Drugi z kolei przemawiał adw. Benkiel, obrońca osk. Dubois. Należy zaznaczyć, że ostatnie mowy obrońców nie stoją w żadnym stosunku do świetnych przemówień prokuratorów. Przemówienia obrońców są blade, a tezy są przeprowadzane niekonsekwentnie.

komisja rzeczoznawców jedzie „badać“

Genewa, 23. 12. (PAT.). Liga Narodów postanowiła wysłać do Mandżurji komisję, na czele której ma stanąć lord Litton. W skład komisji mają wejść francuski generał Claudel, niemiecki generał niemieckiej armji wschodniej i amerykański Pines.

hca im wydrzeć mowę polską

Kowno, 23. 12. (PAT.). Na skutek rozporządzenia ministerstwa oświaty usunięto około 200 dzieci z państwowych szkół powszechnych z polskim językiem wykładowym, ponieważ w paszportach rodziców tych dzieci nadawość określona jest jako litewska. Kierownicy mniejszości polskich starali się od dłuższego czasu o pozostawienie tych dzieci w szkołach polskich. Szkoły mniejszościowe polskie przyjmowały te dzieci, opierając się na wiadomościach prezydenta państwa, które było publikowane w „Deutsche Nachrichten“.

Niewinni...

Poznań, 23. 12. (PAT). Wczoraj zakończył się głośny proces o nadużycia w czasie przygotowań do Powszechnej Wystawy Krajowej. Trybunał uniewinnił oskarżonego budowniczego Wilińskiego oraz inżyniera Brolnikowskiego i czterech innych karzących.

a szpiegostwo-stryczek

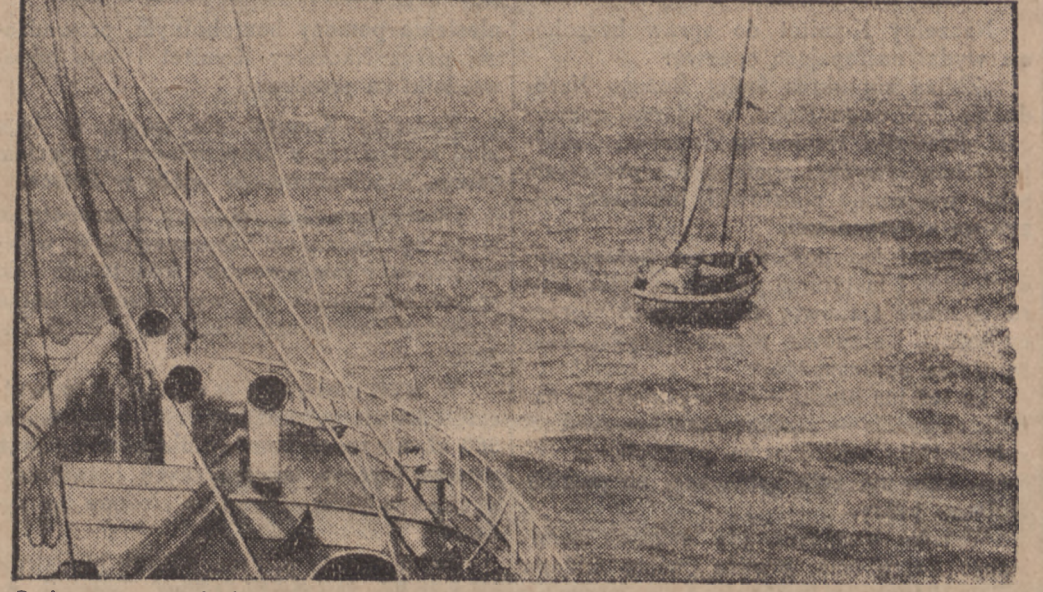
(o) Warszawa, 23. 12. (tel. wł.) W dn. 23. 12. Sąd Okręgowy w Nowogrodzku rozstrzygnął w trybie doraźnym sprawę Protopa Moskalka, oskarżonego o szpiegostwo. Sąd skazał go na karę śmierci przez powieszenie. Skazany wniósł prośbę o odroczenie wykonania kary.

Bitwa policji z bandytami

Warszawa, 23. 12. (PAT). W lesie na drodze od wsi Krzywda do Adamowa w powiecie łukowskim w województwie łódzkim trzech bandytów napadło na pięć przejeżdżających kupców. Bandyci zabili 200 zł., rewolwer i różne drobiazgi.

Wysłany patrol policyjny odnalazł bandytów. W czasie pościgu w wyniku wymiany strzałów między bandytami i policją zginął zabity posterunkowy Tadeusz Barowski i ciężko ranny jeden z bandytów Edward Wójcicki, który wystrzelał z rewolweru pozbawiając się życia. Oprócz tego wzięto do niewoli Józefa i Marceli Osikowie — i ze wsi Górki zostali ujęci.

W okresie huraganów i burz

Podczas ostatnich huraganów, jakieszały nad Bałtykiem i na Atlantyku, liczne statki znalazły się w groźnym niebezpieczeństwie tak iż z pomocą musiały im spieszyć większe parowce.

„Francja dla Francuzów“

Drakońskie ograniczenia dla robotników cudzoziemskich we Francji

Paryż, 23. 12. (PAT.). Izba deputowanych zakończyła wczorajszej nocy dyskusję nad projektem ustawy, regulującej sprawę robotników obco krajowców. Projekt ten opracowany został z ramienia komisji finansowej przez deputowanego Ludwika Dumasa. Izba projekt przyjęła. Wprowadza on zapowiedź ograniczenia przyjmowania robotników obco krajowców do 10 proc. w instytucjach rządowych i samorządowych, a nawet niektórych prywatnych. Ten punkt wywołał najdłuższą dyskusję. Wskazywano na pewne kategorie robót, w których zwłaszcza w rolnictwie nie-

możliwością jest obejść się bez robotników obco krajowców. Ostatecznie przyjęto poprawkę, która dopuszcza przekroczenie uchwalonej 10 proc. normy.

Projekt ustawy ustala pewne kategorie uprawionych robotników obco krajowców. Są to emigranci polityczni, byli kombatan ci armij sojusznicy, cudzoziemcy żonaci z Francuzkami oraz cudzoziemcy, których dzieci są obywatelami francuskimi. Na podstawie tej ustawy robotnicy powyższych czterech kategorii będą mieli pierwszeństwo w otrzymywaniu pracy przed innymi cudzoziemcami.

Hitler złamał palec w katastrofie samochodowej

Berlin, 23. 12. (PAT.). Na szosie między Kyrith i Pritzewald w pobliżu Poczdamu uległa katastrofie dwa samochody, którymi powracali z Meklemburgji do Berlina przywódcy narodowych socjalistów: Hitler, Goebbels i generał Ett. W samochodach znajdowali się pozatem powracający z uroczystości weselnych dr. Goebbels i jego żona. Szofer jednego z samo-

chodów doznał pęknięcia czaszki i w stanie groźnym odwieziony został do szpitala. Hitler ze złamanym palcem po nałożeniu opatrunku odjechał do Berlina., Goebbels i in. pasażerowie ulegli lekkiej kontuzji. Wypadek ten do ostatniej chwili utrzymywany był w najściślejszej tajemnicy.

Ułatwienie w małym ruchu granicznym między Polską a Niemcami

Warszawa, 23. 12. (PAT.). W dniu wczorajszym podpisana została w Min. Spraw Zagranicznych umowa z Niemcami o ułatwieniach w małym ruchu granicznym, która zastąpi do tychezas obowiązującą umowę z r. 1924. Ze strony Polski podpisali umowę dyr. dep. w Ministerstwie Skarbu Wł. Raszyński oraz komisarz Rzpłitej do likwidacji spraw zagran. niemiecko-polskich inż. Zakrzewski, ze strony Niemiec umowę podpisał minister pełnomocny p. Eckard.

Marszałek Piłsudski przebędzie na premiera filmu „Ułani... ulani...“

(o) Warszawa, 23. 12. (tel. wł.) Marszałek Piłsudski przyjął delegację Komitetu Olimpijskiego, która prosiła go o przyjęcie protektoratu nad premierą „Ułani, ulani, malowane dzieci“, nakreślonego według scenariusza gen. Wieniawy-Długoszowskiego i Ferd. Goetla. Marsz. Piłsudski przychylił się do prośby delegacji.

Awanse lotników i lekarzy wojskowych

(o) Warszawa, 23. 12. (tel. wł.) P. Prezydent Rzplitej podpisał wczoraj dalszą listę awansów w wojsku w korpusach osobowych wojsk lotniczych i lekarzy wojskowych.

W korpusie lekarzy został mianowany pułkownikiem Dr. Woyczyński, lekarz przyboczny Marszałka Piłsudskiego. Awanse oficerów innych broni zostaną podpisane po świętach.

Dyr. Rummel — inż. Korzon

Dyrektor „Żegluga Polskiej“ Julian Rummel zrezygnował ze stanowiska prezesa polskiego związku maklerów okrętowych, którą to godność objął dyrektor firmy Polrob i prezes Izby Przemysł. Handl. w Gdyni inż. Korzon.

„Dar Pomorza“ na Martynice

Statek szkolny „Dar Pomorza“, odbywający zimową podróż do Indji Zachodnich z uczniami I kursu Państwowej Szkoły Morskiej, na pokładzie, przybył w sobotę, 19 b. m., do Fort de France na Martynice.

Kapitan statku nadesłał do dyrekcji Państwowej Szkoły Morskiej radiotelegraficzny meldunek, że na statku wszystko znajduje się w porządku. (t.)

Gdy „każdy cud jest możliwy...”

Podczas mów w procesie brzeskim przedstawicieli oskarżenia imieniem prokuratury przemawiający prok. Grabowski mówiąc o świadkach występujących w obronie oskarżonych w procesie brzeskim, powiedział:

„Druga kategoria świadków, to są delegaci zaprzyjaźnionych stronnicie. Gdyby mnie ktoś zapytał, czy stronnictwo narodowe jest zaprzyjaźnione z socjalistami, to nie wiedziałbym, co właściwie na to odpowiedzieć. Ale gdy zobaczyłem tutaj p. Stronńskiego i Trampczyńskiego, jak z NIEKŁAMANĄ NUTĄ SYMPATJI ODNOSILI SIĘ DO ŁAWY OSKARŻONYCH, doszedłem do przekonania, że KAŻDY CUD JEST MOŻLIWY. Możliwo jest nawet, że p. Trampczyński z panem Liebermanem pójdą złożyć wieniec na grobie Niewiadomskiego”.

Takie cuda możliwe są jednak tylko w stronnictwach, które łączy w tym momencie tylko... związek wspólnej nienawiści i złości do rządu, czy obecnie rządzącego Obozu.

Bo przyjrzyjmy się, co pisała prasa narodowa - demokratyczna o dzisiejszych „zaprzyjaźnionych” członkach z Centrolewu, parę lat temu, gdy endecja sama była u władzy, a tenże Centrolew był przeciwnikiem politycznym endeckiej prawicy.

„Solidarność niepoczytalności” — pod takim tytułem wstępnego artykułu pisało n. p. „Słowo Pomorskie” o socjalistach w Jn. 8. maja 1926. tłumacząc grzecznie, że socjaliści grzeszą — „odrazu obiera nogami w błoto...”

W parę dni później, bo pod datą 15. maja 1926, w art. p. t. „PPS zdradza interesy polskiego robotnika” (nr. 110) to samo „Słowo Pom” pisało dosłownie:

„Niejednokrotnie zwracaliśmy już uwagę na łamach naszego pisma na szkodliwą działalność P. P. S. w stosunku do państwa... Socjalizm jest wytworem żydowskim i przez całe dziesiątki lat kierowany jest przez żydów...”

P. P. S., która już tylokrotnie dopuściła się zdrady interesów polskiego robotnika, która w stosunku do państwa żyła zawsze negacją i świadomie czy nieświadomie działała na korzyść wrogich nam sił — dopuszcza się dalszej zdrady polskiego robotnika...”

A INNE GRUPY CENTROLEWU?

Niemniej wrogimi i nieprzyjaznymi był stosunek endecji do innych grup dzisiejszego Centrolewu. Oto to samo „Słowo Pomorskie” z dn. 6. maja 1926, w artykule p. t. „Piastowcy” nie mają szczęścia na Pomorzu i w Wielkopolsce”, pisało o piastowcach następująco:

„Ten samozwańczy „hetman ludu” zdawał sobie doskonale sprawę z tego, że o własnych siłach do niezgo nie dojdzie, chcąc więc robić karierę polityczną oraz pieniądze (na które p. Kulerski jest bardzo łapczywy) musi się o kogoś oprzeć...”

Jeśli tedy skompromitowani ludzie jak pp. Kulerski i Wasilewski stoją na czele ruchu piastowego na Pomorzu, nie dziwne, że wszystko co porządne stroni od tego stronnictwa...”

To samo „Sl. Pom.” pod datą 15. maja cytowało stosunek lewicy wyzwolitej do Witosa.

Oficjalny reprezentant „Wyzwolenia” pos. Putek odwiedził Witosa, po wybraniu go premierem i oświadczył mu:

„My z panem będziemy walczyć w parlamencie i poza parlamentem, ale znajduję się taey, którzy rozprawią się z panem w ciągu kilku dni”. Witosa zapytał wówczas: „Jak?” A p. Putek odpowiedział: **CHOĆBY BOMBAMI...**

Licytacja klejnotów korony bawarskiej

W Londynie odbyła się licytacja klejnotów korony bawarskiej. Za sprzedaż 13 sztuk biżuterii uzyskano 39.300 funtów. Słynny diament błękitny osiągnął 5.600 funtów. Diament ten wagi 35 karatów był prezentem cesarza Józefa I-go, dla jego córki arcyksiężniczki Amelji Austriackiej, która w 1722 r. poślubiła księcia Karola Bawarskiego. Licytacja klejnotów korony bawarskiej wywołała wielkie zainteresowanie. Na sali licytacyjnej zgromadziło się poza kupcami wielu miłośników sztuki i ciekawych.

W takiej atmosferze pracował dla państwa ówczesny Centrolew... I dlatego, Rada Naczelna PPS. zatwierdzając uchwałę CKW. z dnia 15. maja 1926. pochwaliła „żądanie klasy robotniczej zapoczątkowanej wypędzeniem rządu Witosa i upoważniła C. K. W. do poczynienia zarządzeń potrzebnych do zapewnienia rychłego zwycięstwa tym żądaniom...”

„**ZŁODZIEJE GROSZA PUBLICZNEGO**, piastujący urzędy państwowe, a zwłaszcza byli ministrowie: Kucharski (n. d.), Witos (Piast), Kiernik (Piast), Osiceli (Piast), Zdźwiechowski (n. d.), Korfaaty (Ch. D.), Moszczeński mają być doraźnie

ukarani...”

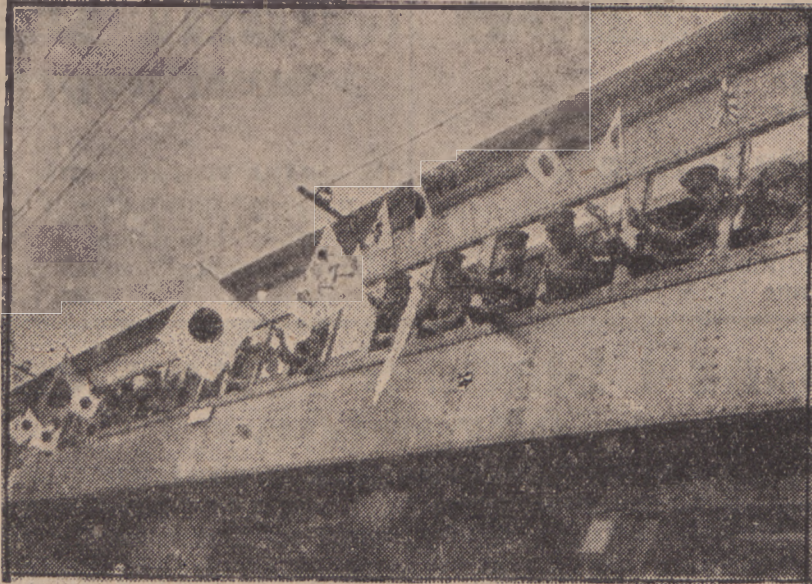
Tak było w r. 1926.

A dziś? „Každy cud jest możliwy...” Z nieklamana nutą sympatii odnoszą się stronnictwa „narodowe” i „chrześcijańskie” do „złodziei grosza publicznego”, nastąpiło przedziwne zaprzyjaźnienie z socjalistami i innymi członkami Centrolewu.

Oto przejawy niezdrovia w życiu publicznym, oto kanwa naszego życia partyjnego, którą odsłonili przed nami wypadki na tle ostatnich lat pięciu.

Každy „cud” jest możliwy...

Żołnierze japońscy na front

Prasa doniosła nam, że gen. Honjo oświadczył, że jeżeli chińczycy nie ustąpią niezwłocznie z miasta Kin-Czou, zawładnie on siłą tem miastem. W związku z tą zaostrzoną sytuacją na terenie Mandżurji, Japonja wysłała tam wciąż świeże oddziały wojska. — Zdjęcie nasze przedstawia pociąg, zapelniony żołnierzami japońskimi opuszczający dworzec w Tokio

Zamiast życzeń — ofiary na bezrobotnych

Odezwa

Naczelnego Komitetu do spraw bezrobocia

Naczelny Komitet do spraw bezrobocia wydał następującą odezwę:

„Zbliża się okres Świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku, w którym zazwyczaj dziesiątki tysięcy osób przyw. instytucji handlowych i społecznych przesyłają sobie wzajemnie pocztówki, lub karty wizerunkowe z życzeniami.

Zwyczaj ten powoduje dla poszczególnych osób i instytucji pewne wydatki, które w sumie stanowią niewątpliwie poważną kwotę i stanowią nieprodukcyjną stratę grosza społecznego.

To też już nieraz — w ciężkich dla narodu chwilach — zastępowano ten zwyczaj składaniem, wzajemian za przesyłanie życzeń, ofiar na cele społeczne, za pośrednictwem prasy.

W roku bieżącym, gdy wskutek panującego bezrobocia, prawie ćwierć miliona rodzin pozostaje bez chleba — Naczelny Komitet do Spraw Bezrobocia przy Prezesie Rady Ministrów odwołuje się do całego społeczeństwa, aby w myśl powyższego zechciało powstrzymać się w tym roku z przesyłaniem życzeń świątecznych i noworocznych, a przeznaczone na ten cel kwoty złożyć jako ofiary na rzecz akcji

niesienia pomocy bezrobotnym, prowadzonej przez Naczelny Komitet i jego odpowiedzialni na prowincji.

Naczelny Komitet nie wątpi, że jego apel spotka się z przychylnym przyjęciem całego społeczeństwa ogółu w Polsce.

Ofiary na rzecz pomocy bezrobotnym mogą być składane bezpośrednio w wojewódzkich i miejscowych komitetach do spraw bezrobocia lub wpłacane na konto czekowe Naczelnego Komitetu P. K. O. Nr. 3006”.

W myśl wezwania zawartego w powyższej odezwie p. premier Prystor przekazał 500 zł. na rzecz pomocy dla bezrobotnych zamiast życzeń noworocznych i świątecznych oraz podziękowań za złożone mu życzenia.

Jednocześnie p. Prezes Rady Ministrów wydał, jak się dowiadujemy, okólnik do wszystkich ministerstw, zalecający wydanie zarządzenia, podległym władzom, urzędom, instytucjom i przedsiębiorstwom co do zaniechania przesyłania tych życzeń, ewentualnie, co do zastąpienia tych życzeń jakimiś dobrowolnymi datkami na odpowiedni cel społeczny, np. na bezrobotnych.

Życzenia noworoczne dla P. Prezydenta Rzplitej

Szef Kancelarii Cywilnej Prezydenta Rzeczypospolitej zawiadamia, że Prezydent Rzeczypospolitej przyjmować będzie życzenia noworoczne w dniu 1-yim stycznia 1932 r. na Zamku królewskim. Karty wstępu wydawać będzie Kancelarja Cywilna od dnia 30 grudnia r. b. od godziny 10—13.

Powrót kapitałów do Polski

Pod wpływem niekorzystnej tendencji giełdowej na rynku międzynarodowym w ubiegłym kwartale dał się zaobserwować powrót do Polski kapitałów ulokowanych na rachunkach korespondencyjnych zagranicą. Wróciło w ten sposób do kraju ogółem około 18,5 milj. zł.

Bankructwa w Niemczech i Norwegii

Firma wydawnicza i drukarnia Engler u. Schlosser we Frankfurcie n. Menem ogłosiła upadłość głównie wskutek strat, poniesionych przy wydawaniu fachowego pisma budowlanego. Pasywa firmy wynoszą 190.000 RM, aktywa 120.000 RM.

Zawieszenie wypłat przez dwa wielkie banki norweskie Den Norske Creditbank i Bergens Privat Bank wywołały ogólną panikę wśród publiczności i run na banki. W związku z tem zmuszona była zawiesić wypłaty kasa oszczędności w Sundalsören, posiadająca wkłady w wysokości przeszło 2 milj. koron.

Głód w Sowietach

Na odcinku Dzisna zatrzymano na terytorjum polskiem 30 chłopów z Rosji Sowieckiej, którzy przedostali się łodziami przez Dźwinę, aby poczynić zakupy zboża, którego brak daje się dotkliwie odczuwać w Mińszczyźnie.

Stogowski w teamie Eurovy

Dnia 1 stycznia w Berlinie rozegrany zostanie mecz pomiędzy teamem Eurovy a kanadyjską Ottawą, przyczem do bronienia bramki zaproszony został Polak Stogowski. W drużynie Eurovy wystąpią także najlepsi gracze niemieccy, szwajcarscy, francuscy i austriaccy.

Zaginęła w pustyniach Iraku podczas lotu do Indji

Znana pilotka niemiecka Elli Beinhorn zapadła bez śladu podczas lotu z Bagdadu do Busziru nad zatoką Perską. Samoloty perskich linii komunikacyjnych rozpoczęły poszukiwania za zaginioną pilotką. Elli Beinhorn odbywa lot do Indji i dalej na wyspę Bali.

Wizyta min. Zaleskiego w Londynie niepokoi Niemców

Poza szeregiem wiadomości, jakie ukazały się w związku z wyjazdem min. Zaleskiego w tutejszej prasie, dzisiejszy „Slovened” p. t. „Wizyta Zaleskiego niepokoi Niemców” przynosi na ten temat korespondencję własną z Berlina. Omawiając echa wizyty min. Zaleskiego w prasie niemieckiej, autor zaznacza, iż dzienniki niemieckie, podkreślając aktywność dyplomacji polskiej, wskazują na wzięcie min. Marinkowicza w Polsce na konferencji min. Zaleskiego z najwyższymi dostojnikami w Londynie, i wyrażają obawy, że przeciwwieżnistyczna akcja Polski wyda pomyślne wyniki.

Cytując ustęp przemówienia p. min. Za-

leskiego w Senacie o wywiadzie prezydenta Masaryka, udzielonym dziennikarzowi polskiemu, prasa czeska z zadowoleniem stwierdza, że min. Zaleski przywiązuje wielką wagę do oświadczenia prezydenta co do nienaruszalności traktatów międzynarodowych.

Ze szczególnym uznaniem przyjęły pisma czeskie oświadczenie ministra polskiego, że rząd polski poświęca wiele uwagi kwestji ścisłej współpracy polsko-czeskiej na polu gospodarczym.

W prasie belgijskiej ukazują się w dalszym ciągu artykuły, komentujące podróż ministra Zaleskiego do Londynu. Wybitny dziennikarz polityczny A. Detry stwierdza,

iż wizyta ta posiada olbrzymie znaczenie o ile weźmie się pod uwagę stosunek Angli do Polski jeszcze z przed kilku laty, kiedy wyrażał się on wrogimi wystąpieniami Lloyd George'a. Anglicy, którzy bardzo powoli zmieniają swe zapatrywania, zrozumieć jednak obecnie, iż Polska stanowi siłę, z jaką należy się liczyć. Poza tem za interesowani są Anglicy polityką, prowadzoną przez Polskę w dziedzinie odbudowy pokoju i współpracy poszczególnych narodów w Europie. W różnych okolicznościach Polska dowiodła, iż pragnie utrzymywać przyjazne stosunki zarówno z Rosją Sowiecką jak i Niemcami.

Echa zająć w Jedwabnie i Dębowcu w prasie wschodniopruskiej

Nasz korespondent donosi z Królewca:

Prasa niemiecka na terenie Prus Wschodnich zamieściła wiadomości o napadzie w Jedwabnie, przemilczając natomiast zajście w Dębowcu. Organ centrowców, Allensteiner Volksblatt (nr. 289) w notatce „Mit schweren Kopfverletzungen ins Krankenhaus eingeliefert“ — donosi tylko ostrożnie, iż „w niewyjaśnionym dotychczas zajściu“ poraniono ciężko w głowę szofera Zalewskiego. Natomiast nacjonalistyczna „Allensteiner Zeitung“ (nr. 292) uderza w inny ton we wzniacenie p. t. „Spontane Selbsthilfe gegen polnische Agenten“, pisząc:

„Jak donoszono przed kilku dniami, miało w Dębowcu — pow. niborski otworzyć szkołę polską. Wynajęto już lokal w tym celu. Zrozumiałe napięcie i podniecenie czyste niemieckiej ludności doprowadziło do pożalowania godnego zajścia.

Agenci polscy z Olsztyna jechali w sobotę po południu przez Jedwabno swym autem, jak się zdawało, zmierzając do Dębowca. Zatrzymali się przed karczmą w Jedwabnie, gdzie dowiadawali się o zebraniu i wogóle zachowywali się w karczmie prowokująco. Dostało się to do wiadomości mocno wypadkiem w Dębowcu podnieconej ludności i gdy Polacy opuszczali lokal, przyjęli ich na dworcu rozgorzyczoni ludzie. Przytom pobito jednego z agentów, tak że musiano udać się do lekarza. Przyjęto go do szpitala w Jedwabnie. Inni agenci otrzymali ochronę policyjną aż do opuszczenia wsi.

Czy nie byłoby już wreszcie czas, by rząd pruski zajął się matactwami Polaków na naszym terenie? Polacy próbują w ordynarny sposób wyzyskać nędzę tuł. ludności. Czy nie można przeszkodzić, aby coraz więcej polskich szkół nie wyrastało jak grzyby z ziemi i utrzymywało się również przy niewystarczającej ilości dzieci?”

Notatkę tę powtórzył dosłownie nacjonalistyczny „Ortelsburger Zeitung“ (nr. 291). Odmiennie przedstawia sprawę „Neidenburger Zeitung“ (nr. 294), również organ nacjonalistów, w notatce p. t. „Unerhörte polnische Provokation in Jedwabna. Handgreifliche Abwehr für die polnische Provokateure“. Czasopismo to pisze:

„Próby Polaków uciec z Dębowca, by móc tam otworzyć szkołę, stoją pod ostatecznym niepowodzeniem. Wpadli wtedy na rozpaczliwą myśl pojechania akurat do Jedwabna, by tam urządzić zebranie. Jak słychać, zamierzali ludziska, którzy autem przybyli z Olsztyna, rozpocząć przygotowania do założenia polskiej szkoły lub filii banku. Popadli jednak natychmiast w ostrą sprzeczkę z gośćmi lokalu i musieli uniknąć nieprzyjemnego starcia ze wzburzoną ludnością przez szybką ucieczkę(1). W Jedwabnie, jak również długo i szeroko w okolicy, niema ani jednego Polaka lub ich przyjaciela. To powinni zapamiętać sobie bezczelni agenci, którzy z nędzy chcą wykuć kapital do swego nieczystego interesu.“

Widzimy więc, że prasa niemiecka usiłuje przygotować obronę sprawców zająć na wypadek, gdyby doszło do procesu. Dlatego padają ona zmyślane szczegóły o rzekomym prowokacyjnym zachowaniu się napadniętych Polaków oraz planowaniem przez nich zwołania zebrania w Jedwabnie i założeniu szkoły lub banku. Charakterystyczne, że notatka „Allen-

steiner Ztg.“ jest sprzeczna z wersją „Neidenburger Ztg.“ w opisie zajścia; to zasługuje na szczególne podkreślenie.

Pozatem cytowane notatki stwierdzają ściśle łączność między zajściami w Dębowcu i Jedwabnie i zdradzają, że powodem teroru jest walka ze szkolnictwem polskim.

Szczególne ciekawa jest notatka „Neidenburger Ztg.“. Jej część pierwsza wyraża zadowolenie z wypadków w Dębowcu i Jedwabnie i donosi triumfalnie, że polska akcja szkolna skończy się napewno niepowodzeniem. W odniesieniu do drugiej części należy podkreślić, że czasopismo to uważa sam fakt mówienia po polsku za niesłychaną prowokację,

która musi wywołać oburzenie Niemców. Charakterystycznie, że owi Niemcy „aus der kern-deutschen Gegend“ rozumieją widocznie po polsku, skoro zrozumieli zamówienie obiadu po polsku i rzekome obraźliwe słowa, których oczywiście napadnięci nie mogli użyć.

Ponieważ „Neidenburger Ztg.“ otrzymał opis zajścia od naucego świadka, przeto wykrycie sprawców nie powinno przedstawiać trudności. Tymczasem do tej pory władze niemieckie nie zainteresowały się tą sprawą.

Pisma niemieckie mileją oczywiście o tajemniczym policjancie, leśniczym i „kupcu“, którzy w chwili zajścia stanowili całą publiczność w lokalu, gdzie miał miejsce napad.

CHRONICIE
WASZE OCZY

•
CZYTANIE I WSZELKA
PRACA PRZY NIEOD-
POWIEDNIEM ŚWIETLE
NISZCZY WZROK

•
STOSUJCIE
ŻARÓWKI
PHILIPS
ARGENTA

Wyrafinowane oszustwo handlarza świni

Prawdziwą „opacznością“ dla kmiotków powiatu lubawskiego był handlarz świni, niejaki Wincenty Janicki z Biskupiec. Janicki płacił swym dostawcom znacznie wyższe ceny za towar, jak płacili inni.

Nic też dziwnego, że droga do Biskupiec była załadowana wozami rolników, którzy chcieli korzystnie sprzedać swój towar. Interes p. Walentego szedł doskonale, gdyż był dostawcą bekoniarni w Toruniu, mając zbyt na tysiące kilogramów.

Niestety, zawsze wścibska policja zainteresowała się niebyszałym powodzeniem Janickiego, i zaczęła dochodzić przyczyny dlaczego Janicki daje wyższą cenę od targowej. Policja grudziądzka wydelegowała dwóch śledczych funkcjonariuszy, do zbadania tej sprawy, gdyż i okoliczna ludność zaczęła się dopatrywać w tem, istotnie „świńskich interesów“.

Funkcjonariusze zauważyli, że Janicki zazdrośnie pilnuje wagi i nikomu z personelu nie pozwoli wyręczyć się w przyjmowaniu towarów, mimo, że Janicki jako „zdolny kupiec“ miał dużo interesów, i nie zawsze mógł wszystkim interesom poddać. Stąd nasunął się wniosek, że w wadze znajduje się tajemnica „dobroczyńności“ Janickiego. Policja przystąpiła do badania wagi, i okazało się że Janicki odbierał towar z fałszowanymi ciężarkami, nabierając przez to swoich dostawców na parę kilogramów przy każdej sztuce. Fałszerstwa tego Janicki dokonywał w ten sposób, że z oryginalnych plombowanych ciężarków, wysypywał zawartość zmniejszając tem samem przepisowy ciężar. Policja spisawszy protokół odesłała ciężarki do Urzędu Miar i Wagi, a p. Janickim zajął się posterunek w Biskupicach. Niwątpliwie poza kara jaka go spotka za fałszerstwo wagi, również oszukani w ten sposób, będą dochodzili swoich pretensyj.

Wstęp w szeregi LOPP

Z teki kapt. katurzysty

Splendid Isolation.

Apel rzemiosła pomorskiego

w sprawie zatrudnienia bezrobotnych rzemieślników

Z Izby Rzemieślniczej w Grudziądzu otrzymaliśmy co następuje:

Celem zwalczania bezrobocia Izba Rzemieślnicza wydała szereg komunikatów i oświadczeń do samodzielnego rzemiosła na Pomorzu w kierunku przyścia komitetom bezrobocia z pomocą, bądź to finansowo, bądź też przez przyjęcie bezrobotnych do pracy, a w szczególności niezwalniania w obecnym czasie pracowników mimo braku dla nich dostatecznego zatrudnienia.

Obecnie według statystycznych danych, pozostaje na Pomorzu bez zajęcia 1565 fachowców rzemieślniczych różnych grup za-

wodowych.

Zatrudnienie tych bezrobotnych, a dalej utrzymanie obecnie zatrudnionych, zależne jest od obywatelstwa danej miejscowości, a mianowicie:

Z chwilą gdy obywatelstwo nie będzie dopomagało samodzielnemu rzemiosłu przez kierowanie zamówień i t. p., rzemiosło nie będzie mogło sprostać swemu obywatelskiemu zadaniu i zatrudnić ludzi, dla których niema żadnej pracy.

Apelujemy i prosimy usilnie tak władze, samorządy, korporacje, właściciele nieruchomości oraz całe obywatelstwo, aby swe

zamówienia chociażby najdrobniejsze oraz reparacje kierowali do samodzielnich warsztatów rzemieślniczych, które zatrudniają fachowców i dają pełną gwarancję za wykonane prace, placą pozatem regularnie podatków, a temsamem przyczyniają się do zwalczania kryzysu gospodarczego i bezrobocia.

Kto nie kieruje swych zamówień, reparacji i t. p. zleceń do samodzielnich warsztatów rzemieślniczych, tylko popiera fuszszarów, którzy swój cały warsztat pracy noszą w jednej teczce pod ręką — ten nietylko że niema żadnej gwarancji należytego wykonania prac, lecz przyczynia się do pogłębienia kryzysu gospodarczego i zwiększenia bezrobocia.

Fuszszarstwo, które obecnie coraz to więcej się rozpanasza, czerpie z funduszu bezrobocia, chodzi od domu do domu, odbiera legalnie istniejącym warształom prace, nie płaci żadnych podatków na rzecz państwa lub samorządów i nie daje żadnej gwarancji za wykonane prace.

Zatem w interesie własnym i ogólnego dobra prosimy kierować wszelkie prace do samodzielnich warsztatów rzemieślniczych.

Izba Rzemieślnicza w Grudziądzu:
Prezydent: (—) P. Jakubowski.
Syndyk: (—) Fr. Biszoff.

Odrodzenie żubrów w Polsce

Ze sprowadzonych w swoim czasie ze Szwajcarii przez warszawski ogród zoologiczny 7 żubrów, dwa buhaje pozostały w Warszawie, zaś jeden buhaj i cztery krowy odesłano w r. z. do rezerwatu w Białowieży, gdzie w ciągu r. b. nastąpił przyrost o 4 sztuki.

Dzięki temu, jeżeli dodać parę żubrów, zakupionych w Poznaniu dla Białowieży, liczba znajdujących się tam żubrów wynosi już 11 sztuk.

Skutkiem tego Białowieża stała się drugim miejscem na świecie, gdzie zgromadzone więcej niż 10 żubrów w jednym miejscu.

Pierwsze miejsce pod tym względem zajmuje hrabstwo Bedford w Anglii, gdzie zgromadzonych jest 19 sztuk. Polska natomiast wysunęła się na pierwsze miejsce pod względem ilości żubrów, posiada ich bowiem ogółem 20 sztuk (7 w Pszczynie, 2 w Warszawie i 11 w Białowieży).

Upadłość Borsiga et Co.

Jak donosiliśmy, wielka fabryka maszyn Borsiga et Co pod Berlinem, która zatrudniała doniedawna 20.000 robotników, ogłosiła niewypłacalność wraz z wypowiedzeniem umów taryfowych większości robotników tuż przed zimą. Zarząd fabryki podał jako przyczynę bankructwa brak eksportu skutkiem ogólnoswiatowego kryzysu gospodarczego. Tymczasem, jak zdradza je dno z pism demokratycznych, firma Borsiga wdała się w spekulacje, które przyniosły olbrzymie straty. Pozatem firma dokonała w ostatnich latach wielkich a niepotrzebnych inwestycji, kosztem wielu milionów marek, w samym zaś roku 1930 w wysokości 7 i pół milj. marek.

W Lpcu r. ub. rząd Rzeszy udzielił Borsigowi subwencji w sumie 1 i pół miliona marek, w ostatnich zaś dniach dał 150.000 mk na wypłatę robotnikom.

Pomorze w walce z kryzysem hodowlanym

Konferencja w Pomorskiej Izbie Rolniczej

Przesilenie w dziedzinie hodowli zwierząt gospodarskich przybrało tak ostre formy, że dla ratowania warsztatów rolnych przed ostateczną ruiną konieczne jest niezwłoczne zastosowanie doraźnych środków zaradczych.

Celem rozwiązania obecnego katastrofalnego położenia gospodarstw rolnych we wspomnianej dziedzinie produkcji hodowlanej oraz obmyślenia i przedyskutowania na podstawie oceny istoty faktów sposobów przyjęcia gospodarstwom rolnym z natychmiastową pomocą, Pomorska Izba Rolnicza zwołała na dzień 21 grudnia br. konferencję, w której wzięli udział członkowie Sekcji Ekonomicznej Pomorskiej Izby Rolniczej, przedstawiciele społecznych organizacji rolnych, specjalnych związków hodowlanych oraz fabryk przetwórczych (bekoniarni). Posiedzenie odbyło się pod przewodnictwem p. dr. Siudowskiego, jako przewodniczącego Sekcji Ekonomicznej Izby.

Na podstawie treściwie opracowanych referatów wypowiedzianych przez p. nac. mr. Głębowicza i dyr. Drewsa z Bydgoszczy wywiązała się obszerna dyskusja, w wyniku której powziętych zostało szereg rezolucyj, dot. regulowania wewnątrz kraju sprawy handlu i przetwórstwa produktami hodowlanymi; interwencji u rządów krajów, dotychczas odbierających nasze produkty hodowlane w kierunku zniesienia zarządzeń utrudniających eksport hodowlany z Polski

jak wreszcie przeprowadzenia rewizji przy udziale reprezentantów samorządu gospodarczego rolniczego i przemysłowo-handlowego istniejących traktatów handlowych celem zapewnienia możliwości wzgl. wzmożenia eksportu hodowlanego z Polski.

Rezolucje powyższe natury bardziej ogólnej jak również dalsze dotyczące poszczególnych działów hodowli trzody chlewnej, bydła rogatego, drobiu, owiec, koni i zagadnień z dziedziny taryf przewozowych uchwalono przedstawić Ministerstwu Rolnictwa.

Znowu wykrycie zbrodni podpalenia z r. 1929

Dnia 18 maja 1929 roku o godz. 18:30 powstał pożar w zabudowaniu rolnika Gralewskiego Konrada w M. Bałówkach (pow. Lubawski). Ogień zniszczył szopę wraz z drzewem użytkowym oraz chlew, wyrządzając szkodę na sumę 6.000 zł.

Spalony obiekt był ubezpieczony w Tow. Ubezpiec. „Port” w Warszawie na sumę 4.000 zł.

Ponieważ przeprowadzone wówczas dochodzenia wskazywały na powstanie pożaru wskutek zapalenia się słomianego dachu szopy od iskier w kominie domu mieszkalnego, towarzystwo ubezpieczeniowe wypłaciło poszkodowanemu po umorzeniu sprawy przez prokuraturę,

około 1.500 zł odszkodowania.

Obecnie w związku z prowadzoną akcją przeciwpożarową, otrzymano informacje, iż w sprawie pożaru u Gralewskiego zachodzi prawdopodobnie podpalenie z chęci zysku asuratorskiego, wskutek czego wznowiono dochodzenia w tej sprawie.

W toku dochodzeń ujawniono okoliczności obciążające poszkodowanego, na podstawie których został Gralewski przytrzymany i odstawiony do Sądu Grodzkiego w Nowemście, który zawiesił nad nim bezwzględny areszt śledczy. Dalsze dochodzenia w toku.

Szajka „szczerów kolejowych” w poirzasku

Dnia 18 bm. o godz. 4:30 rano przybył do Inowrocławia pociąg towarowy z Bydgoszczy. Dyżurny ruchu na dworcu przetokowym, przy załatwianiu koniecznych formalności zauważył, że jeden z wagonów ma zerwaną plombę. Po sprawdzeniu okazało się, że wagon został okradziony, mianowicie zginęło 5 beczulek margaryny. Dyżurny ruchu powiadomił natych-

miast o kradzieży policję w Bydgoszczy — aparat śledczy poszedł w ruch. Na rezultaty nie trzeba było długo czekać. Już po kilku godzinach udało się stwierdzić, że kradzież miała miejsce na węźle kolejowym Inowrocław — Szubin — Bydgoszcz, gdzie wywiadowcy znaleźli jedną beczulkę margaryny, prawdopodobnie przez złodziei porzuconą. W toku dal-

szych poszukiwań znaleziono obok toru kolejowego drugą beczulkę w ukryciu.

Ponieważ wypadki okradania pociągów zdarzały się w ostatnich czasach na tej linii dość często, przeto władze bezpieczeństwa wyłożyły całą energję, by sprawców ująć.

Rezultatem dochodzeń przeprowadzonych w dniu następnym była wiadomość donosząca, że pewien osobnik ofiarowywał jednemu z kupców trzy beczulki margaryny na sprzedaż po cenie podejrzanie niskiej. Niebawem osobnik ten wpadł w ręce policji. Przechwycono go na ulicy, z dwiema beczułkami margaryny na plecach. Przytrzymanym okazał się 38-letni Antoni Paluchowski, brukarz z Bydgoszczy (Ślińska 27). Przeprowadzona u niego rewizja dowiodła, potwierdziła podejrzenia, bowiem znaleziono tam trzeźką beczkę margaryny. Poza to policja zainteresowała się osobą 28-letniego Antoniego Zycha, rolnika z Osowej Góry, którego zastała w mieszkaniu Paluchowskiego. Oba do winy się przyznali. Paluchowski twierdzi, że margarynę przyniósł do niego Zycha, a ten zaś, że beczulkę margaryny znalazł w lesie, gdzie był po drzewo. Po nitce do szpary policja o udział w kradzieży, mianowicie 20-letniego Józefa Kalarusa, także z Osowej Góry, u którego — jak stwierdzono — zamieszkiwał ostatnio Zycha. Kalarus wzięty „na spytki”, wszystko wyśpiewał. Najpierw przyznał się do współudziału w poprzednio dokonanych kradzieżach kolejowych, dokonanych wspólnie z Zychą, — później zaś opisał sposób okradania pociągów.

Wszystkich trzech godnych siebie kompanów osadzono w areszcie śledczym, gdzie oczekują na ukończenie dochodzeń, po czym staną przed krótkimi sądowniemi.

Zbrojny napad bandycki na pociąg węglowy

W dniu 21 bm. o godz. 1:20 w nocy zorganizowana banda napadła z bronią palną na pociąg węglowy na odcinku Piotrków—Skierniewice między stacjami Bady—Rokiciny. Bandytów, sterowanych przez obłąkanego pociąg zdażyli wyrzucić z wagonów około 1000 kg węgla. Obsługa jednak pociąg zatrzymała i mimo groźnej postawy bandytów węgiel odebrała i z powrotem załadowała do wagonów. Po zawiadomieniu policji pociąg ruszył w dalszą drogę. Bandytci zbiegli. Na szczęście nikt z obsługi pociągu nie został ranny.

Podgórze

— Wynik spisu ludności w Podgórzu. — Według dotychczasowych obliczeń w Podgórzu znajduje się 260 domów mieszkalnych. Ogólna ilość mieszkańców wynosi 4198. Z tej liczby władzą językiem niepolskim 134. Ciężką kawa jest statystyka dzieci; do lat 13. Ogólna ilość dzieci wynosi 1459, z których uczęszczają do szkoły 724 dzieci, a nie uczęszczają 735.

— Z życia strzeleckiego. Oddział żeński odbył w ub. piątek miesięczne zebranie. Prez. okół odczytała ob. Marciniakówna. Po ścisnięciu miesięcznych składek wygłosiła ob. przeska Szymańska referat o Niepodległości Polski. Następnie omówiono szczegółowo ostatek postanawiając jednogłośnie wziąć udział w kwiecie ulicznej na rzecz bezrobotnych. W przyszłym miesiącu projektuje się urządzenie kursu pogotowia obrony przeciwgazowej. Na kurs zgłosiły się wszystkie strzelczynie. Zebranie zakończono odśpiewaniem Pierwszej Brygady.

— „Złota” niedziela. Ub. niedziela ostatnia przed świętami upłynęła w Podgórzu dla kupiectwa nitylko pod znakiem kryzysu gospodarczego ale przedewszystkiem pod wpływem konkurencji Torunia. Autobusowy ruch pasażerski był b. duży a powracający wracali z dużymi paczkami, a kupyce podgórcy skarzyli się że sklepy ich świeciły pustkami.

— Za pomoc bezrobotnym wymaga się pracy! Komitet parafjalny w Podgórzu stwierdził przy ściąganiu składek za grudzień w kilku wypadkach w gminie Piaski odmowne stanowisko ofiarodawców, którzy wzbierali się wplacać na rzecz bezrobotnych z następujących powodów. Według ich zdania są bezrobotni kasa ludzi nie zasługujących na poparcie, bo pracować nie chcą, a żyją tylko z ofiar publicznych. Na poparcie natomiast zasługują zwłaszcza biedni, dla których na uruchomienie kuchni chętnie złożą ofiary. Wobec takich mylnych zapatrywań komitet parafji, stwierdził, że za daniny Komitetu bezrobotni muszą pracować zatem bezrobotny otrzymuje pewien ekwiwalent za wykonaną pracę. Komitet prosi pozatem wszystkich, którzy zostali przez tajemniczą osobę mylnie poinformowani, o podanie tegoż nazwiska by przeciwdziałać szkodnikom dobra — akcji zwalczania bezrobocia.

Z Włocławka do Torunia na „Płowce”

Poniższych kilka uwag otrzymujemy od p. prof. T. Piutowskiego z Włocławka.

Teatr Miejski w Toruniu od tygodnia wystawia „Płowce” Zdzisława Arentowicza.

Widziałem tę sztukę w Włocławku, ale mimo to, a może właśnie dlatego, pragnęłam ją zobaczyć w wykonaniu zawodowego zespołu. I pojechałam.

Wraz z grupką znajomych oczekuję na podniesienie kurtyny. Ciwila Jeszcze — i jak za dotknięciem różdżki czarodziejskiej staje przed oczyma naszymi zamek w. XIV — nie zacierany cyprowa, lecz naprawdę wyczarowany przez zespół Teatru Miejskiego: zamek, strzeżony przez czujne strażniki, gród, w którym wszyscy myślą tylko o bojach; wszyscy krom jednej nadobnej kusztelanki, o o czem innym myśleć umie i tęsknić... Nie dziwnego, że tak pięknie przymila się do strażników, aby nie odpędzali wędrownych „gig-

antów” t. j. śpiewaków, piejących „piesneczki” o miłości. Ale poeóż dalej opowiadać. To trzeba wszystko zobaczyć.

I tu, na tem miejscu trzeba wyrazić swoje miłe zdziwienie, że zespół Teatru Miejskiego potrafił w ciągu bardzo krótkiego czasu z taką precyzją wystawić „Płowce”, następujące przecież wiele trudności.

Ponieważ nie byłam zwykłym widzem, — lecz takim, który „Płowce” już przedtem znał b. dokładnie, mogłam stwierdzić, jak doskonale było odebrane przez grających wszystkich szczegółów dramatu. Stosunek Teatru Miejskiego do „Płowce”, a co za tem idzie do publiczności — można rzec śmiało — był naprawdę uczciwy. Dość powiedzieć, że nawet mniejsze role, jak Pogorzelię z aktu III, lub Posłannika wójta z aktu I były doskonale i świetnie, nie mówiąc już o większych, jak Łokietka, doskonałego Fratra, Kusztelana, Arnela i biskupa Macieja, który przez cały czas dramatu potrafił zachować godność wielkopańską obok postawy rycerskiej.

J A B Ł O N O W O

— Tow. Opieki Szkolnej dożywia dzieci. Z inicjatywy okręgowego wizytatora szkół powszechnych p. Rzędowskiego zawiązało się w Jabłonowie w ubiegłym roku szkolnym Towarzystwo Opieki Szkolnej. Tak pożyteczne zreszcie skupiło w swem gronie ogół światłych obywateli naszej wsi na czele z p. nac. Jarmowskim, ks. prob. Czubkiem i kier. szkoły Hoffmanem. Krótki okres istnienia Towarzystwa wykazał pełną inicjatywę i ożywiającą akcję. I tak Towarzystwo w miesiącu czerwcu br. przyczyniło się do zorganizowania wycieczki dzieci z klas 5, 6 i 7 do Torunia, — opłacając bilety niezamożnych, poczyniło wstępne starania celem otwarcia ochronki, a obecnie kontynuuje akcję dożywiania uboższej dziatwy szkolnej. Już od początków grudnia dzieci w liczbie kilkudziesięciu, zakwalifikowane przez komisję i gospodarzy klas otrzymują w czasie wielkiej przerwy ciepłe mleko i bułki. Zbożna ta akcja Towarzystwa Opieki Szkolnej zasługuje na całkowite uzna-

nie i poparcie ze strony obywatelstwa. Dziecko bezrobotnego rodzica przychodzi do szkoły często bez śniadania. Czyż może być mowa o nauce gdy dziecku głód dokucza?

Ono przecież słabe, nierozwinięte, niewinne, a tu surowy i nieublagany los odmawia mu ciepłej strawy. Czem jest dla niego kubek ciepłego mleka i bułka? Warunkiem życia i zdolności do nauki i szkolnej. Zaspokojenie głodu i uśmiech serdeczny sprowadzi na usta biednego dziecka. A dzieci powinny się śmiać i cieszyć, bo radość sprzyja ich fizycznemu i duchowemu rozwojowi. W atmosferze radości i wesela powinni rość na chwałę Bogu i Państwu Polskiemu, którego mają być czynnymi obywatelami, a nie ciężarem. Stwórzmy więc taką radosną atmosferę życia dziatwie biednej i głodnej — otrzymajmy jej żyzy, nakarmijmy — przyodziczmy! Niechaj wszyscy oskaza sereka maluczkiem — niewinnym dziatkom które Chrystus tak ukochał i nam w testamencie umiłowac nakazał.

„Płowce”, wystawione przez Teatr Miejski były doskonale świadectwem reżyserji, poczynywającej w ręku p. dyr. Bendy. Reżyserja p. Bendy wykazała nadzwyczajną wprost pomysłowość w wynajdywaniu sposobów ożywienia poważnego dramatu i podkreślania różnych momentów akcji. Na każdym miejscu czuć było delikatną, umiętętną, świadomą swoich celów, rękę reżysera, który naprawdę wiele trudności i studjów — o tem przeciętny widz zazwyczaj nie pamięta — włożył w dzieło, aby ukazać je stylowo i pięknie — pod każdym względem. Bo jakież cudowne dekoracje! Jakież staranne w swym stylu kostjumy!

Dość rzadko bywam — wskutek złej konjunktury — na przedstawieniach Teatru Toruńskiego. Ale ile razy byłam, zawsze myślałam o tem samym, mianowicie, że Toruń ma w Teatrze Miejskim ważną placówkę kulturalną, której wiele zawdzięcza. Taką placówkę, jakiej niejedno miasto pozazdrościć musi. Z tej placówki Toruń może być dumny i powiniem ją otaczać jak najżywszą sympatją.

Siosenka na czasie

Kto wykwinny smak ma i oszczędnie żyje Ten „Złotą Renetę” napewno dziś pije.

Wszak Złota Reneta to nad winu wino Przy niej troski maleją i zmartwienia gina

Czerwone mocne i Czerwone Wytrawne Tokaj, Malaga — wszystkie są sławne.

Lecz uwaga smakosze! Sławne są dlatego Ze pochodzą z wytwórni win H. Makowskiego.

Więc, gdy zasiądziesz przy świątecznym stole Wypij niem toast za lepszą nam dolę. 3413

Z ruchu spółdzielczego

Kasy Stefczyka, zakładane których na Pomorzu datuje się od roku 1925, odgrywa już poważną rolę w życiu drobnego rolnictwa. Dość powiedzieć, że do 88 tych Spółdzielni zrzeszonych w Związku Rewizyjnym Spółdzielni Rolniczych w Toruniu należało w dniu 1. 10. 1931 r. około 8.000 członków, a stan udzielnich pożyczek wynosił prawie 3,5 miljonów zł.

Celem przeszkolenia fachowego personelu oraz przysporzenia Kasom Stefczyka nowych sił urządził Zw. R. Sp. Roln. w Toruniu w dn. 9 — 20 grudnia rb. kurs dla rachmistrzów — kasjerów, który ukończyło z wynikiem bardzo dobrym 25 osób, w tem 19 mężczyzn i 6 kobiet. Trzeba z uznaniem podkreślić, że pomimo różnicy wieku (od 16 do 50 lat) wszyscy słuchacze i słuchaczki wykazali dużo gorliwości i zainteresowania wykładami z zakresu spółdzielczości i prowadzenia księgowości.

Uroczyste zamknięcie kursu odbyło się w niedzielę, dnia 20. 12. rb.

Największy arcydzwiggowiec świata
„TRADER HORN“
 reżyserji W. S. Van Dyke'a, twórcy
 filmów: „Białe cienie“ i „Pogani“.
Wielka Premiera Świąteczna
 w piątek, d. 25. bm. w kinie **Palace**

KRONIKA

Czwartek
24
 grudnia

TORUN

Kalendrzysz rzym.-kat.

Sroda Wiktorji p.

Czwartek Adama i Ewy

— Stan wody w Wisle z dnia 22. 12. Zawis-
 chost + 1,98, Warszawa + 1,64, Toruń + 1,45,
 Fordon + 1,41, Chelmino + 1,18, Grudziądz
 + 1,35, Korzeniewo + 1,60, Piekło + 0,78,
 Teczew + 0,81, Einlage + 2,44, Schiewenhorst
 + 2,60.

Repertuar Teatru.

Sroda 23 bm. godz. 20 „Płowce“.

Czwartek 24 bm. Teatr nieczynny.

Piątek 25 bm. godz. 20 „Ich synowa“ pre-
 miera.

Sobota, 26. 12. godz. 13 „Bajki dla dzieci“.

Sobota, 26. 12. godz. 16 „Urwis“.

Sobota, 26. 12. godz. 20 „Płowce“.

Repertuar kin:

„Palace“: „Dzika Orchidea“ z Greta Garbu.

Światowid: „Przeżycie jednej nocy“.

Lux, ul. Strumykowa, „Tarzan i złoty lew“.

— Mars — „Zdrój miłości“.

Corso, Rynek Nowom. — „Arka Noego“
 (dźwiękowa).

MARS Kinoteatr dźwiękowy
 ul. Warszawska

Dzisiaj i jutro: następne.
 Szampańska komedia.

ZDROJ
MIŁOŚCI

W rolach głównych:

Betty Bird, Oskar Marion, Rob.
 Garrison i Albert Paulig.

Początek seansów o godz. 17.15 19-tej i 21-tej.
 w niedzielę od 15.15. Ceny miejsc od 1.70—0.30

Czysty dochód przeznaczony na dalszą budowę
 „DOMU ŻOŁNIERZA“

**Zamiast
 życzeń świątecznych
 dla bezrobotnych**

Na rzecz pomocy bezrobotnym złożył
 w Redakcji naszego pisma zamiast życzeń
 świątecznych i noworocznych:

P. nac. Jarecki 10 zł, prezes Izby Rol-
 niczej p. Esden-Tempki 10 zł, komendant
 wojew. P. P. insp. Witalis Olszański 20 zł,
 dyrektor Lasów Państwowych p. Teofil
 Lorkiewicz kwotę 20 zł.

Ponadto złożyli: p. starosta powiatowy
 dr. Bogocz kwotę 30 zł na rzecz Powiatow-
 ego Komitetu Pomocy Bezrobotnym; sta-
 rosta krajowy p. Wincenty Łącki złożył na
 ręce prezydenta miasta zam. ast życzeń świą-
 tecznych i noworocznych kwotę 50 zł na
 biedne dzieci m. Torunia.

**Zakończenie kursu obrony
 przeciwgazowej
 w szkole powszechnej nr. 1**

W dniu 17 grudnia br. o godz. 12-iej odbyło
 się uroczyste zakończenie 10 godzinnego kursu
 obrony przeciwgazowej w publicznej szkole
 powszechnej Nr. 1 przy ul. Prostej. W uro-
 czystości udział wzięli p.p. Wiceprezes Komite-
 tu Wojewódzkiego L. O. P. P. ks. naczelnik
 Aksamitowski, inspektor wojewódzki L. O. P. P.
 p. Gawdziński, prezes Komitetu Rodziciels-
 kiego p. dr. Bełtowski, kierownik szkoły p.
 Łukowski, opiekun szkolnego koła L. O. P. P.
 p. Adamski, ks. katecheta Ponka, inspektor
 okręgowy L. O. P. P. p. Abramowicz i gron-
 nuczycielskie szkoły.

Do uczniów przemówił ks. naczelnik Aksa-
 mitowski, który wręczył równocześnie uczniom
 świadectwa ukończenia kursu. Kurs ten ukoń-
 czyło 34 uczniów. Wśród maleców widac było
 wielkie zainteresowanie się kursem.

Najwspanialsza opera filmowa świata
Romans z Porucznikiem
 z największymi śpiewakami świata
 Lawrenceem Tibbettem i Grace Moore
 ukazuje się już w pia-
 tek 25. bm. w kinie „Światowid“

**Już 90 ofiarodawców pod drzewko
 dla biednej dziatwy**

Nasz turniej gwiazdkowej ofiarności obywatelskiej

Przekroczyliśmy już liczbę 90 ofia-
 rodawców.

Wczorajszy wykaz ofiarodawców
 rozpoczął p. komandor Korytowski —
 komendant szkoły podchorążych Ma-
 ryarki Wojennej, który złożył w re-
 dakcji naszego pisma, jako dar pod
 drzewko dla biednej dziatwy 10 zł,
 zamiast życzeń świątecznych i nowo-
 rocznych.

Dar p. komandora Karola Kory-
 towskiego zapisaliśmy na koncie
 Nr. 82.

Konto Nr. 83 otrzymał Boguś Głę-
 bowicz, który złożył pod choinkę dla
 biednej dziatwy swoje oszczędności
 w kwocie 5 zł.

Na koncie Nr. 84 zapisaliśmy dar
 p. nac. Jareckiego, który złożył na

gwiazdkę 5 zł.

Na konto Nr. 85 zapisaliśmy dar
 p. Gajewskiej z Turzna.

P. Gajewska przesała jako dar
 pod choinkę dla biednej dziatwy 10 zł
 zamiast życzeń świątecznych i nowo-
 rocznych.

Na koncie Nr. 86 zapisaliśmy dar
 Jureczka Pławńskiego, który wpłacił
 w Redakcji naszego pisma zamiast
 prezentu gwiazdkowego jako dar na
 gwiazdkę dla biednej dziatwy 10 zł.

Ognisko Związku Nauczycieli Pol-
 skich wpłaciło w dniu wczorajszym
 kwotę 14 zł na gwiazdkę dla biednej
 dziatwy.

Dar ten zapisaliśmy na koncie
 Nr. 87.

Na koncie Nr. 88 zapisaliśmy dar

p. Hani Kijowskiej, która złożyła pod
 choinkę dla biednej dziatwy kilka ład-
 nych zabawek.

Na koncie Nr. 89 figuruje dar Zosi
 i Marysi Michnickich, które złożyły
 w Redakcji naszego pisma na gwiazd-
 ką dla biednej dziatwy 5 zł.

Na konto Nr. 90 zapisaliśmy dar
 p. inż. Sroki, który złożył w Redakcji
 naszej 1 zł.

Korpus oficerski 1 Bataljonu Ba-
 lonowego wpłacił w Redakcji naszej
 kwotę 17 zł zamiast życzeń świątecz-
 nych i noworocznych, jako dar pod
 drzewko dla najbardziej potrzebującej dziatwy.
 Dar ten zapisaliśmy na konto Nr. 91.

Na koncie Nr. 92 figuruje dar p.
 Kazimierza Chorążego — prezesa kie-
 rownictwa grodzkiego Z. S. Prezes
 Chorąży złożył na gwiazdkę dla bied-
 nej dziatwy kwotę 5 zł zamiast życzeń
 świątecznych i noworocznych.

Konto Nr. 93 otrzymał p. Hensel,
 właściciel restauracji dworcowej To-
 ruń-miasto, który złożył na gwiazdkę
 dla biednej dziatwy 5 zł.

Ponadto otrzymaliśmy w dniu
 wczorajszym dwa listy treści następu-
 jącej:

„Proszę przyjąć jako dar pod
 drzewko dla biednej dziatwy FUTRO
 DLA DZIEWCZYŃKI, które wysy-
 lam pod adresem Redakcji“.

N. N.

Wspaniały dar hojnej ofiarodaw-
 czyni, kryjącej się pod inicjałami N.
 N. zapisaliśmy na konto Nr. 94.

Treść drugiego listu jest następu-
 jąca:

Do Kochanych Dzieci!

Nadchodzi uroczysta chwila, w któ-
 rej wszyscy spieszą z życzeniami świą-
 teczными. Więc my uczennice klasy
 gospodarczej Państwowej Szkoły Za-
 wodowej żeńskiej w Toruniu, ze swej
 niedulnej prasy przysyłamy wam
 Kochane Dzieci pierniczki, jako do-
 wód pamięci o grzecznych dzieciach.
 Uczennice klasy gospodarczej Państw.
 Szkoły Zawod. Żeńskiej w Toruniu

Dar ten zapisaliśmy na konto Nr. 95.

W dniu wczorajszym otrzymali-
 my wspaniały dar od firmy Lubicki
 Hurt (ul. Kopernika).

Firma Lubicki Hurt ofiarowała ja-
 ko dar pod drzewko dla biednej dzia-
 twy 1 centnar maki pszennej Gwiazd-
 da.

Hojny ten dar zapisaliśmy na kon-
 to Nr. 60 (zadeklarowane w dniu 19
 bm).

Dziękujemy bardzo i prosimy o
 nowe dary.

**Z walnego zebranie Stow. Chrz.
 Nar. Nauczycieli Szkół Powszech.**

Koło toruńskie Stow. Chrz. Nar. Naucz.
 Szk. Powsz. odbyło w ub. sobotę, dnia 19
 bm. swoje Walne Zebranie w sali „Dworu
 Artusa“. Po zagajeniu i przywitaniu gości
 przez prezesa p. Wojciechowskiego prze-
 czytał sekretarz Stow. protokół z ostatnio-
 go posiedzenia, poczem przystąpiono do
 sprawozdania rocznego zarządu. Ze spra-
 wozdania wynika że Koło Toruń odbyło w
 bieżącym roku 10 zebrań plenarnych, w
 tem jedno walne zebranie. Zarząd odbył
 11 zebrań. Na każdym zebraniu wygłoszo-
 no referaty z dziedziny szkolnictwa, orga-
 nizacji i referaty naukowe. Z zadowole-
 niem przyjęto do wiadomości, że frekwen-
 cja członków na zebraniach znacznie się
 podniosła. Koło urządziło w bieżącym ro-
 ku kolędę i zabawę. Z kolei skarbnik
 przedstawił stan kasy: dochód 2.480,24 gr.
 rozchód 2.347,65 zł. Saldo na rok 1932 —
 132,59 zł.

Przedstawiony preliminarz budżetowy
 na rok 1932 w wysokości 2.486,36 zł. został

przez plenum przyjęty.

Po sprawozdaniu Skarbnika przewodni-
 czący Komisji Rewizyjnej p. Krajewski
 zdał obszernie sprawozdanie poczem na
 wniosek Komisji Rewizyjnej udzielono je-
 dnomyślnie zarządowi absolutorjum.

Następnie wybrano na skarbnika ponow-
 nie p. Ignatowskiego. Do Komisji Rewi-
 zyjnej na następny rok wybrano ponownie
 p.p. Krajewskiego, Siudowskiego i Blocka.
 Na walny zjazd delegatów wybrano jako
 delegatów sekretarza i skarbnika, na zast-
 ępców p.p. Wrzesińskiego i Jórkowski-
 go. Na referenta oświatowego został ponow-
 nie wybrany p. Garczyński. Pod koni-
 eńce wyborów ustalono meżów zaufania w
 poszczególnych szkołach.

Po omówieniu spraw bieżących i orga-
 nizacyjnych uchwalono urządzić po nast-
 ępnym posiedzeniu t.j. 16 stycznia 1932 r.
 kolędę w lokalu zebrań. Po wyczerpaniu
 porządku obrad zakończono posiedzenie.

**Stworzmy stypendjum
 im. Dr. med.
 Anieli Bogusławskiej
 przy Państw. Sem. Żeńskim**

Apel nasz stworzenia stypendjum Imie-
 nia Dr. Med. Anieli Bogusławskiej przy
 Państwowem Sem. Żeńskim w Toruniu
 znalazł żywy odzew w społeczeństwie.

W dniu wczorajszym otrzymaliśmy na-
 stępujące ofiary:

dr. med. Jadwiga Eljaszowa z Warsza-
 wy zł 20,—;

dr. Halina Lewkowiczówna z Warsza-
 wy zł 20,—;

Pan N. N. zł. 300,— (trzysta);

Zofia Targowska zł 40,—.

Ofiarodawcom składamy serdeczne
 podziękowanie.

Z miasta

— Podziękowanie. Na dożywianie ubogich
 dzieci w szkołach powszechnych m. Torunia
 złożono na moje ręce następujące składki pie-
 niężne: Pan Fr. Kochinke 10 zł., Rodzice dzie-
 ci szkoły powsz. nr. 4 22.25 zł., Rodzice dzie-
 ci szkoły Stow. Rodz. Wojsk. 34.69 zł., Pan Wa-
 cław Starzyński 50 zł. Ofiarodawcom składam
 w imieniu biednej dziatwy szkolnej serdeczne
 „Bóg zapłać“. P. o. Inspektora Szkolnego Le-
 śniewski.

— Apel do społeczeństwa. Zarząd Powstań-
 ców i Wojaków przy D. O. K. Nr. VIII zwraca
 się do społeczeństwa toruńskiego z prośbą o
 poparcie „Gwiazdki dla dzieci byłych woja-
 ków“ przez ofiarowanie w miarę możliwości róż-
 nych podarków i ofiar pieniężnych. — Ewen-
 tualne ofiary wpisywać należy na listę, która
 będzie przedstawiona przez następujących dru-
 hów komitetowych z upoważnieniem Zarządu
 Koła Toruń: pp. Boniewicz Franciszek, Rygiel-
 ski Władysław, Wojtasik Józef, Ehlert Jan,
 Jankowski Bolesław.

— Wystawa obrazów. Zarząd Polskiego
 Czerwonego Krzyża komunikuje, że urządzi
 świąteczną Wystawę Obrazów wybitnych arty-
 stów malarzy polskich, jak: Kossaka, Falata,
 Aksentowicza, Wygrzywańskiego, Rozwadows-
 kiego, Piotrowskiego i wielu innych. Wystawa
 mieści się przy ul. Chelmińskiej 16 (dawn. Kon-
 serwatorium Muzyczne). Trwać będzie od 23.
 12. br. do 10. 1. 1932 r. Codziennie otwarta
 od godz. 10 do 8 wieczór. Wstęp 50 gr. dla

młodzieży 30 gr., zbiorowe szkolne 15 gr. Do-
 chód za bilety wstępu przeznaczony na cele
 Polskiego Czerwonego Krzyża. Sprzedaż obra-
 zów na dogodnych warunkach.

— „Płowce“ dla organizacji WF i PW m.
 Torunia. Dla upamiętnienia 600-letniej rocz-
 nicy, kiedy król polski Mieczysław Łokietek
 w roku 1331 odniósł pod Płowcami pierw-
 sze większe zwycięstwo nad krzyżakami, Mie-
 jski Komitet W. F. i P. W. zakupił dla orga-
 nizacji WF i PW w Toruniu przedstawień w
 teatrze miejskim na dzień 23 grudnia (środa).
 Odegraną zostanie kronika dram. Z. Arento-
 wicza „Płowce“. Pozostałe bilety można na-
 bywać w kasie teatru.

— Urlopy świąteczne w wojsku. W okresie
 świątecznym udzielane będą w wojsku urlopy
 dla pp. oficerów, podoficerów zawodowych i
 szeregowych, należących do formacji liniowych
 w dwóch kolejkach: I kolejka od 20—29 gru-
 dnia włącznie, II kolejka — od 31-go grudnia
 do 11 stycznia 1932 r. włącznie. Oficerowie i
 podof. zawodowi i urzędnicy cywilni w instyt.
 wojskowych centralnych w D. O. K. i t. p. be-
 dą mieli urlopy również w dwóch kolejkach ale
 w innych terminach: I kolejka od 22 do 27
 grudnia włącznie, II kolejka od 30 grudnia do
 5 stycznia 1932 r. włącznie. Ilość urlopowa-
 nych nie może przekraczać 50 proc. oficerów
 podof. zawodowych i urzędników i 20 proc.
 szeregowych.

Urządowanie w biurach wojskowych we
 czwartek 24 bm. będzie trwało do godz. 12.

— Lekcje tańców nowoczesnych pod kie-
 runkiem p. Galii Butuzowej, warszawskiej ar-
 tystki baletowej, organizują dla członków
 szych Zarząd Kasyna Urzędniczego. Opłata
 za kurs miesięczny, obejmujący 12 lekcji, wy-
 nosi 12 zł. — płatnych gotówką przy kasie. —
 Równocześnie otwarte zostaną dwa kursy (dla
 młodszych i starszych) na kursie I (dla star-
 szych) od godz. 18-iej do 11-iej na kursie II dla
 młodszych od godz. 19-iej do 20-iej.

Zgłoszenia na I i II kurs przyjmuje sekre-
 tarz Zarządu Kasyna p. Alfons Kowalski (Ka-
 syno Urzędnicze od godz. 19—20-iej). Począ-
 tek kursów we wtorek dnia 29 b.m.

— Nowe legitymacje zniżkowe do Teatru
 Toruńskiego dla PP. Oficerów W. P., urzęd-
 ników i Stowarzyszeń będą obowiązywały od 1
 stycznia 1932 do końca sezonu i są już do na-
 bycia po 50 groszy od osoby w kancelarji
 teatru.

STRUMYKOWA 3
LUX Ostatni program
 Kino dźwiękowe przedświąteczny!

Przepiękny film dżungli
**TARZAN
 I ZŁOTY LEW**

Nadprogram!
 Doskonałe dodatki rysunkowe.

Uwaga! Gwiazdka dla P. T. Publi-
 czności. Na okres przedświąteczny
 łoża 1.20, I. m. 80 gr. II. m. 50 gr.
 młodz. i dzieci, I. m. 50 II. m. 30 gr.

Początek o godzinie 5-tej, 7-mej i 9-tej. 2584

Z teatru

— Repertuar świąteczny. W piątek dnia 25
 bm. o godz. 20-iej premiera głośnej 3-aktowej
 komedji Adama Grzymalę-Siedleckiego p. t.
 „Ich Synowa“, która po rekordowym powo-
 dzeniu na scenie Teatru Polskiego w Poznaniu
 wejdzie na repertuar naszego teatru. Ta osta-
 tnia nowość polskiego repertuaru komedjowego
 ukaże się w świetnej interpretacji aktorskiej
 której gwarancję daje reżyserja dyr. Bendy,
 oraz doborowa obsada, spoczywająca w wypró-
 bowanych rękach p.p. Porębskiej, Jaworskiego,
 Małkowskiej, Mirskiej-Zarembiny, Cedzyn-
 skiej, Lenczewskiego, Dębowicza i Kostrzyń-
 skiego.

Chelmża

— „Czarny as” Sensacyjny dramat amerykański z cowboyaną wyświetla kino „Słońce”. Pożatem bogata kronika.

— **Za obrazę burmistrza** — Na ostatniej wokandzie tut. Sądu Grodzkiego była rozprawiana sprawa burmistrza Kurzetkowskiego przeciwko budowniczemu Skowrońskiemu — oskarżonemu o obrazę. Z powodów formalnych rozprawę odroczone.

— **Kradzież kozy.** Pewnej starej kobiecie zamieszkałej w Papowie Biskupim nieznanymi sprawcami skradli jedną jej żywicielkę — kozę. Sprawca tej kradzieży zainteresowała się policja, która niewątpliwie odnajdzie go i przekaże Sądowi do ukarania.

— **Ciemności egipskie.** W ub. tygodniu w Chelmży kilkakrotnie nastąpiły przerwy w oświetleniu ulic i mieszkań. Podobno winę w przerwach w dostarczaniu prądu ponosi elektrownia w Gródku.

Programy radiowe

Czwartek, dn. 24 grudnia 1931 r.

Warszawa: 11.45 Przegląd prasy kraj. PAT 11.58 Sygnał czasu z Warsz. Obs. Astr., hejnał krak.; 12.10 Muzyka z płyt; 13.10 Urz. kom. Państw. Inst. Met., 13.15 Komunikat gospodarczy; 16.00 Ostatni tom pism Józefa Piłsudskiego omówi p. Wł. Malinowski; 16.25 Muzyka organowa; 16.45 Feljton p. t. „Mistyka Wigilijnej Wieczery” — wygl. p. W. Bonikiewicz; 17.00 Programy dla dzieci: Słuchowisko wigilijne M. Dynowskiej p. t. „Lesna szopka”; 20.30 Kolendy z Katowic; 20.55 „Wigilja samotnych”; wygl. p. Z. Kisielewski. 21.25 Kolędy i słuchowisko z Krakowa; 22.20 Koncert kolendowy w wyk. Z. Rubcewiczowej fort.) i M. Janowski (tenor); 22.55 Słuchowisko z Katowic; 23.25 Kolendy ze Lwowa; 24.00 Hejnał i Pasterka z Krakowa.

CHELMNO

— **Udział w ostatnio odbytej kwiecie ulicznej na rzecz bezrobotnych** wzięli pp.: Borowa i Wittówna, Piotrowiczówna i Płoszyńska, Winiarska i Dobrzańska, Bochukówna i Ławicki. Kwista przyniosła ogółem 57,07 zł. dochodu.

— **Protest Stow. Matek Chrześc.** przeciw nowej ustawie małżeńskiej uchwalono w ostatnich dniach w auli szkoły chłopców. Zebraniu przewodniczył i przemawiał na właściwy temat ks. prob. Bączkowski.

— **Otwarcie i poświęcenie kuchni ludowej** w Chelmnie odbyło się w bm. przy współudziale: p. star. Ossowskiego z Wydziału Powiatowym, członków Magistratu pp.: Chnu rzyńskiego, Lamparczyka i Strehlau, Prezydium R. M. z przewodniczącym dr. Dąbkowskim na czele, Miejskiego Komitetu Nies. Pomocy Bezrob. w osobach pp. Jasińskiej i Rudnickiej i przedstawicieli bezrobotnych miasta Chelmna. Aktu poświęcenia dokonał ks. prob. Bączkowski, który przy tej sposobności przemówił w gorących słowach do zebranych, — dziękując przedstawicielom władz i opiece społecznej za przyczynienie się do otwarcia kuchni, oraz nawołując do dalszych na ten cel ofiar. Z kolei zabrał głos p. burm. Hądzlik który w krótkich słowach scharakteryzował powstanie i cel Miejskiej Kuchni Ludowej, w której wydawać się będzie codziennie około 2000 obiadów i tyleż kolacyj. Dziękując serdecznie p. star. Ossowskiemu i przedstawicielom społeczeństwa chelmińskiego p. burmistrz Hądzlik zaprosił wszystkich obecných do spróbowania pierwszego, smacznego obiadu.

— **Echa obchodu św. Mikołaja.** Miejscowe Tow. Opieki nad Dzieckiem urządziło dla dzieci szkół powszechnych uroczystość św. Mikołaja, na której to uroczystości obdarowano około 500 dzieci różnego rodzaju podarkami. Dochód z tej uroczystości, który wyniósł ok.

250 zł, przeznaczono na kolonje letnie dla chorych a biednych dzieci. Również kawa urządzona w ub. niedzielę przyniosła dla biednych dzieci około 120 zł. Trzeba zwrócić uwagę na wielką ruchliwość tego Tow., które wszystkie siły wyczerpa, by przyjąć z pomocą najbardziej potrzebującym.

— **Otwarcie Wystawy kilimów glinianych i pasiaków,** urządzanej staraniem P. B. K. — Chelmno odbyło się dnia 19 grudnia br. w auli gimnazjum męsk. Wystawa potrwa do świąt.

— **Walne zebranie Związku Hallerczyków** odbyło się w ostatnich dniach przy współudziale 15 członków. Na wstępie odczytali swe sprawozdania z działalności rocznej, członkowie zarządu i na temat sprawozdań toczyła się ożywiona dyskusja. Po załatwieniu szeregu spraw formalnych wybrano nowy zarząd w następującym składzie: prezes Domagalski Wład., wiceprezes Szule Fr., sekr. Kamiński Fr., zast. sekr. Kamiński Jan, skarż. Kątny Ludwik; komendant — Urtnowski Konst. Komisja rew.: Szerafiński, Lubański, Wyduch, poczet sztand. Kamiński, Kątny, Mogalski, Rosiński. Sąd kol.: Alpop, Krusiński, Piasecki, ławnicy: Orzechowski, Rosiński.

Więcbork

— **Pastwa płomieni.** Dnia 18 bm. o godz. 13 powstał pożar w zabudowaniu rolnika Karola Rychtera w Więcborku. Ogień spowodował zapalenie się dachu nad chlewem. Ogień został przez straż pożarną zlokalizowany. Szkoda wynosi około 3000 zł., ubezpieczenie zaś w prywatnej ubezpieczalni w Pęperzynie 2000 frank. szwaj. Jak dotychczas ustalono ogień powstał wskutek wadliwej budowy kominu.

Giełdy

Warszawskie notowania walutowe.

z dnia 22 XII. 1931 r.

Tranzakcje	Sprzedaż	Kupno
WALUTY.		
Dolary St. Zjedn.		8,91—8,89
DEWIZY.		
Belgia		124,35—124,04
Białogrod		—
Bukareszt		—
Gdańsk		174,10—173,69
Holandja		359,80—358,90
Kopenhaga		—
Londyn		30,33—30,25
Nowy York		8,916—8,896
Nowy York telegr.		8,922—8,907
Paryż		35,09—35,00
Praga		26,41—26,35
Sztokholm		—
Szwajcjarja		174,20—173,77
Włochy		45,50—45,38
Helsingfors		—
Berlin (w obrotach nieofic.)		211,65

Notowania ziemiopłodów w Poznaniu

Dostawa bieżąca, parytet Poznań, bandel hurtowy za 100 kg. z dn. 22 XII. 1931 r.

Zyto nowe suche	—
Pszennica	20,50—21,50
Jęczmień	25,50—27,00
„ z wyw. przemiał.	23,00—23,50
Owies pastewny	—
Mąka żytnia	—
„ 65%	38,50—39,50
„ pszenka 65%	36,75—38,75
Otręby żytnie	16,25—16,75
„ pszenno	14,50—15,50
Rzepak	32,00—33,00
Wyka	—
Peluszka	—
Ziemiaki fabryczn. 1 kg.	—
Groch Wiktoria	24,00—28,00
„ prasowana	—
Gorzycza	35,00—40,00
Słoma żytnia luzna	—

Wszystkim, którzy okazali nam tyle współczucia i wzięli udział w odprowadzeniu zwłok naszego najdroższego ojca s. p.

Dr. Franciszka Panka

a szczególności Przewielbionemu Duchowieństwu, Wielebnym SS. Miłosierdzia, PP. Lekarzom, Przedstawicielom Władz i Urzędów, wszystkim Stowarzyszeniom i Organizacjom Społecznym, Korporacji Akademickiej „Rosevia” Nauczycielstwu i Młodzieży Szkolnej, Przyjaciołom Zmarłego oraz wszystkim tym, którzy w jakikolwiek sposób dali wyraz czci i pamięci dla naszego najdroższego Zmarłego — składamy z głębi serca

„**Bóg zapłać!**”

Dziękujemy również Towarzystwom Śpiewu „Harmoni”, Chórowi Kościelnemu, Chórowi i Orkiestrze Seminarjum, Orkiestrze gimnazjalnej oraz Orkiestrze Straży Pożarnej za uświetnienie żałobnych uroczystości.

RODZINA

Saneczki, łyżwy, hokej, oraz inne,arty i wszelkie inne przybory i odzież sport i gimnast. poleca po 3164 niskich cenach

B. Paul Bydgoszcz, ul. Piotra Skargi 7. **Wielki wybór, cenniki na żądanie.** Reperuje wszelkie przybory sportowe i in.

Duże składy

z biurem przy malej kolejce w Wąbrzeźnie do wyjazdów a. R. Nitz. 4337

OGŁOSZENIE.

Magistrat miasta Wejherowa ogłasza niniejszym na podstawie art. 35 rozporządzenia o drzewa użytkowe — sosna I, II, III i IV klasy — z lasu miejskiego.

Reflektanci zechcą psemre oferty z wyszczególnieniem ceny za poszczególny rodzaj drzewa złożyć w Magistracie do dnia 31 grudnia 1931 r.

Pozatem Magistrat sprzeda około 400 m³ drzewa opałowego — sosna — w drodze ustnego przetargu, który wyznacza się dzień 29 grudnia 1931 o godz. 11 w sal ratuszowej.

(—) Biliński, zastępca burmistrza.

Nasza Wystawa

składowa, na ozdoby choinkowe ostatniej nowości, masz możność zwiedzić jeszcze przez

ostatnie dwa dni, bez przymusu kupna, ceny niskie. — Pomimo niskich cen, każdy kupujący otrzyma miłą niespodziankę 95

Nowa Drogerja Jan Bożęński Inowrocław, Kr. Jadwigi 35

Futra

najsolidniej, najmodniej oraz najtaniej wykonuje **popularyzarny w Bydgoszczy fachowiec** Stanisław Rudak, Bydgoszcz, Dworcowa nr. 70. 603

Książka

stanu służby oficerskiej na nazwisko Stefan Gliński por. rez. zginęła, którą niniejszem unieważniam. 4296

SAMOZATRUCIE

Samozatrucie jest przyczyną wielu dolegliwości (ból artretyczny i łamanie w kościach, ból i zawroty głowy, wzdęcia, odbijania, ból w wątrobie, niesmak w ustach, brak apetytu, swędzenie skóry, skłonność do obstrukcji, plamy, zmarszczki i wrzuty na skórze, skłonność do tycia, podenerowanie i bezsenność, nerwowe bicie serca, młodość język obłożony). TRUCIZNY wewnętrzne, wytwarzające się we własnym organizmie, zanieczyszczają krew, niszczą organy i przyspieszają starość. Choroby samozatrucia i żel przemiany materji LECZY NIE LEKARSTWA A KREW CZYSTĄ. Wątroba i nerki są organami czyszczącymi krew i soki ustroju. Najracjonalniejszą zgodną z naturą kuracją jest unormowanie czynności wątroby i nerki. 20-letnie doświadczenie i najwyższe odznaczenia wykazały, że ziola lecznicze

„**CHOLEKINAZA**” H. Niemojewskiego jako zióła i nieopodane są jedynym naturalnym czynnikiem oddziaływającym soki ustroju od trucziny własnych i zapewniającym szybki powrót do zdrowia. Bezpłatne broszury Dr. med. H. Niemojewskiego wysyła lab. fiz. chem.

„**CHOLEKINAZA**” H. NIEMOJEWSKIEGO, WARSZAWA, NOWY ŚWIAT 5, po przysłaniu niniejszego ogłoszenia. 3220

Mniejszy holownik portowy

nadający się do przewozu pasażerskiego za gotówkę **korzystnie do sprzedania.** Oferty pod „Holownik” do Administracji „Gazety Morskiej” Gdynia.

Świece choinkowe

30 sztuk . . . p. 0,75 zł
kulki tuż. 1—
lichtarzyki 0,70 „
lametta p. 0,10 „
zimne ognie, włos anielski, czubki najtaniej tylko

Toruń ARACZEWSKI Chelmińska przy Rynku. Przyjmują asygnaty, towary odsyłam do domu.

Prima franc. czerw. wino

wyjątkowa cena 3/4 l. **zł 3.75** „Hungaria” Toruń, Prosta 19. 3215

Zgubiony

dowód osobisty wydany we wsi Rembiechowo powiatu Kartuskiego unieważniam. 4289 Wojciech Bastjan

HOTEL I RESTAURACJA

Dworcowa 19. BYDGOSZCZ Tel. 340 i 841. „GASTRONOMJA”

Nie mogąc, wobec nadzwyczaj licznych dowodów szczerzej życzliwości, okazanych nam z okazji przeniesienia naszego przedsiębiorstwa, złożyć naszym wielce Szanownym Gościom i Przyjaciołom wyrazy naszej wdzięczności, składamy na tej drodze nasze najserdeczniejsze

Bóg zapłać z życzeniami

„Wesołych Świąt”

pozostajemy z poważaniem **Hieronimstwo Katorscy.**

„MIMOZA”

pierwszorzędny **gabinet kosmetyki paryskiej.** Stosowanie systematycznych zabiegów usuwających braki najbardziej znanej cery. **Mnicure** wykonuje **rutynowane manicurzystka.** Długotrwałe przyciemnianie brwi, rzęs **wasów.** Przyjęcia dla Panów codziennie od 5—6 po poł. Bezpłatna fachowa rada. Ceny przystępne. **Toruń, Szeroka 37,** II. piętro. 420 4360

OGŁOSZENIE.

Magistrat miasta Wejherowa ogłasza niniejszym na podstawie art. 35 rozporządzenia o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli z dnia 16. 2. 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 202), iż plan zabudowy terenu, położonego po obu stronach szosy Krokowskiej i należącego do Urzędniczej Spółdzielni Mieszkanowej, zatwierdzony dekretem Wojewody Pomorskiego z dnia 21 listopada 1931 r. Nr. B. A. III, 5553, stał się prawomocnym.

Wejherowo, dnia 16 grudnia 1931 r.

Magistrat: (—) Biliński, burmistrz w z.

DZWIĘKOWE KINO
SWIATOWID
Dziś ostatni raz!

Rewelacja sezonu!
„Przeżycie jednej nocy”
fascynujący dramat erotyczno-sensacyjny w roli głównej MARCELLA ALBANI, IGO SYM i JEAN BRADIN. Ponadto świetny nadprogram.

DZWIĘKOWE KINO
PALACE
Dziś ostatni raz!

Na okres przedświąteczny po cenach zniżonych
50, 80 i 1,20 zł. **Greta Garbo, Nils Asther i Lewis Stone**
w pięknym dramacie dźwięk. **„OZKA ORCHIDEA”**

**Murowane:
Kalamajski
Najtańszy!**

Każdy może się przekonać!

- Biustonosze płócienne przybrane koloronką 0 95
- Biustonosze popelinowe kolorowe 3 15
- Biustonosze trykotowe bawełniane 3 50
- Paski z czterema podwiązkami 1 75
- Gorsety dreliszkowe z 4 podwiązkami 7 75
- Pasy gumowe 19 50

OBWIESZCZENIE.

Izba Skarbowa w Grudziądzu podaje do publicznej wiadomości, że wydawanie świadectw przychodowych na rok 1932 dla przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych, tudzież dla zajęć przemysłowych znajdujących się w mieście Grudziądzu, odbywać się będzie poza Kasą Skarbową w Grudziądzu, również w Kasie Pomocniczej, utworzonej w dniach 28, 29, 30 i 31 grudnia br. w Magistracie miasta Grudziądza, od godziny 8 do 13,30.

Płatnicy, oprócz deklaracji płatniczych, winni wypełnić karty statystyczne, które otrzymywać będą bezpłatnie wraz z deklaracją w Urzędzie Skarbowym, Kasie Skarbowej i w Pomocniczej Kasie Skarbowej przy Magistracie, gdzie również będą cenzurowane deklaracje przed dokonaniem wpłaty pieniędzy do Kasy Skarbowej lub Kasy Pomocniczej.

Kierownik Izby Skarbowej:
(—) Kossjor.

4362)

Ladna,

miła paniątka do obsługi i buietu w restauracji potrzebna zaraz. Zgłoszenia do Adm. „Gazety Morskiej” Wejherowo. 4353

Skradziona

książeczka wojskową wydaną przez P.K.U. Włocławek unieważniam
4345 Jan Haliński

Nasza Wystawa

składowa, na ozdoby choinkowe ostatniej nowości, masz możność zwiedzić jeszcze przez ostatnie dwa dni, bez przymusu kupna, ceny niskie. — Pomimo niskich cen, każdy kupujący otrzyma miłą niespodziankę 95

Nowa Drogerja

Jan Bożeński
Inowrocław, Kr. Jadwigi 35

KULE

choinkowe karton i tuz. zł. 0,85.

Jan Kapczyński

Toruń, Szeroka róg Mostowej i Szczytna 15.

Pianino

marki „Wolkenhauer“ maszyniowe pierwszorzędne i sypialnie dębową w bardzo dobrym stanie bardzo tanio sprzedam. Sadecki, Toruń, ul. Mickiewicza 8. 4336

Pianina

znanej jakości poleca na dogodnych warunkach spłaty

O. Majewski

fabr. pianin 2518
Bydgoszcz, ul. Dworcowa 7
Tel. 1892. Oferty na żądanie

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 23 grudnia 1931 o godz. 12 w pol. sprzedam przy ul. Nakielskiej 2 najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą: urządzenie składowe i to: 2 kontury, 6 regałów, 1 skrzynik do maki.

Kłóskowski, komornik sądowy w Bydgoszczy.

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 23 grudnia 1931 o godz. 11 przedpoł. sprzedam przy ul. Chwytwo nr. 30, najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą: 1 kredens rzeźbiony, 1 lustro ściennie.

Kłóskowski, komornik sądowy w Bydgoszczy.

PRZETARG PRZYMUSOWY.

W środę, dnia 23. 12. 31. o godz. 10 przedpoł. sprzedawac będę przy ul. Wilczak, Ugory 5 najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą: 1 wóz (rolwóz), 2 konie wraz z szorami, 1 wóz, 1 wagę decymalną.

Luczka, kom. sądowy w Bydgoszczy.

Zanim

kupisz nowe, zjźdź do „Okazjopolu“ obejrzeć używane jadalnie sypialnie, pojedyncze meble jak łóżka, stoły, szafy, lustra, rowery, maszyny do szycia, patelnie, siedla oficerskie przepisowe, elektroluxy do odkuszenia, futra męskie i damskie jak nowe, płaszcze, ubrania, obuwie, powózka parokonna, sortownicę do kaszy, teodolit uniwersalny, opalograf oraz wszelkie używane rzeczy za bezcen.

„Okazjopol”

Grudziądz, Plac 23 Stycznia 28 (dawn. nr. 14) w podwórzu.

POZNAĆ PANA PO CYGARZE

Wykwintne cygaro jest oznaką dobrobytu, dobrego tonu i kultury towarzyskiej. Palcie sami i częstujecie gości doskonałymi gatunkami polskich cygar. Uzupełnijcie zapasy na święta. Aromatyczny dym dobrego cygara tworzy świetny nastrój po uczcie świątecznej.

REGALIA po zł 2.60 za szt.

DELICIAS po zł 2.30 „

CORONAS po zł 1.50 „

CENY:

- Kolekcje papierosowe w wytwornym opakowaniu po 200 sztuk . . . zł. 33.—
- Kolekcje papierosowe w wytwornym opakowaniu po 100 sztuk . . . „ 18.—
- Egipskie specj. 20 szt. „ 4.—
- Gabinetowe „ „ 4.—
- Damskie „ „ 2.20

ŚWIECE

choinkowe w kolorach paczka zł. 0,65

Jan Kapczyński

Toruń, Szeroka róg Mostowej i Szczytna 15

Wódki!

likier, monopolówki, rumy, arraki, koniaki, wina kraj. i zagran. najtaniej tylko

ARACZEWSKI

Toruń
Chelmińska przy Rynku. Przyjmuje asygnaty, towar odsyłam do domu. 3029

Przy zakupach świątecznych duży

Kalendarz

w prezencie 3140

Henryk Nowaczyk

skład win, wódki i likierów

Toruń, Star. Rynek 5.

Lichtarzyki - druczki

Girlandy — śnieg w wielkim wyborze

Jan Kapczyński

Toruń, Szeroka róg Mostowej i Szczytna 15

OGNIE

zimne karton 10 sztuk. zł. 0,28

Jan Kapczyński

Toruń, Szeroka róg Mostowej i Szczytna 15

WINA, WÓDKI, LIKIERY

Najtaniej kupisz w firmie

Czesław WANSKI

Toruń, Strumykowa róg Szerokiej. 3159

Gdańska 35 **GREY** Tel. 22-12, 212
BYDGOSZCZ
poleca na święta znanej jakości
Sierniki Marcepan własnego wyrobu w wielkim wyborze
Herbatniki 734 na sposób herbawski
Konfekt herbaciany z czekoladą lub bez i nadziewany
Ozdoby choinkowe
Babki - Placki - Sekacze
Struclę świąteczne nadziewane makiem, migdałami lub rodzynkami.
Wysyła zamiejscowa.
Uprasza się o wczesne zamówienia.

Okazja!
Sprzedaję korzystnie: szafy orzechowe, sosnowe, kompletne sypialki, bibliotekę orzechową, łóżka mebl. i żelazne, stoły zwykłe i rozsuwane, serwis czeski zastawę stołową na 12 osób, wiertarki do mleka, aparaty fotograficzne, obrazy, aparat do spaniania, obuwie męskie, damskie i dziecięce, Rowery, maszyny do szycia i wiele innych rzeczy.
Sklep Okaz. ny
Grudziądz 3112 ul. Narutowicza nr. 15

2 weeks!
a 500.— zł. wystawione przez p. Wozniaka, unieważniam. Marjan Krzyżanowski, Sumin

Skład
do wszelkiej branży wraz z mieszkaniem do wynajęcia. E. Brann, Toruń. Podgórze 4358

Wina Wódki Likieru Delikatesy Karpie GRZEKOWIAK
T. z o. p.
dawn. Dammann i Kordes Toruń, St. Rynek 33. tel. 51.

LAMETTA
choinkowa paczka zł. 0,08
Jan Kapczyński
Toruń, Szeroka róg Mostowej i Szczytna 15

WINA, WÓDKI, LIKIERY i SPIRYTUS
krajowe i zagraniczne w wielkim wyborze najtaniej u
Raczyńskiego
w Toruniu
ul. Mickiewicza 105
Sklep tow. kolonialnych i Restauracja
Przyjmuje asygnaty Spółdz. „KREDYT”. 3211

TANIO!

Paski damskie skórzane i lakowe
wielki wybór
B. Wilamowski
Toruń
28 ul. Żeglarska 28

REPERTUAR TEATRU TORUNSKIEGO

W środę 23 bm. o godz. 19-tej „Płowce” Kronika dram. w 4 akt. Z. Arentowicza

W czwartek teatr nieczynny.

W piątek dnia 25 bm. o godz. 20-tej. **PREMIERA!**
Ich Senowa
Komedja w 3 aktach. A. Grzymały-Siedleckiego.

W sobotę dnia 26 bm. o godz. 13-tej
Przedstawienie dla dzieci po cenach najniższych
Czerwony Kapturek i Zab. Król
Bajki Or-Ota.

W sobotę dnia 26 bm. o godz. 16-tej „Płowce” Kronika dram. w 3 aktach B. Katerwy. (Ceny zniżone).

W sobotę dnia 26 bm. o godz. 20-tej „Płowce” Kronika dram. w 4 akt. Z. Arentowicza.

W niedzielę, dn. 27 bm. o godz. 16-tej „Płowce” Kronika dram. w 4 akt. Z. Arentowicza. Ceny zniżone.

W niedzielę, dn. 27 bm. o godz. 20-tej „Ich Senowa” Komedja w 3 aktach A. Grzymały-Siedleckiego.

KWIT ABONAMENTOWY

Do Urzędu Pocztowego

Zamawiam niniejszem abonament*) na „Dzień Pomorski”, „Gazeta Morska”, „Dzień Grudziądzki”, „Gazeta Gdańska”, „Dzień Bydgoski”, „Dzień Kujawski” na I. kwartał 1932 r. i proszę należność — **Zł. 10.17** pobrać przez listowego

Imię i nazwisko _____

Miejscowość _____ Poczta _____

Kwit pocztowy

Odbiór kwoty **Zł. 10.17** tytułem prenumeraty *) „Dzień Pomorski”, „Gazeta Morska”, „Dzień Grudziądzki”, „Gazeta Gdańska”, „Dzień Bydgoski”, „Dzień Kujawski” za I. kwartał 1932 r. potwierdzam.

_____ dnia _____

*) Niestosownie przekreślić.

KWIT ABONAMENTOWY

Do Urzędu Pocztowego

Zamawiam niniejszem abonament*) na „Dzień Pomorski”, „Gazeta Morska”, „Dzień Grudziądzki”, „Gazeta Gdańska”, „Dzień Bydgoski”, „Dzień Kujawski”, na m. styczeń 1932 r. i proszę należność — **Zł. 3.39** pobrać przez listowego

Imię i nazwisko _____

Miejscowość _____ Poczta _____

Kwit pocztowy

Odbiór kwoty **Zł. 3.39** tytułem prenumeraty *) „Dzień Pomorski”, „Gazeta Morska”, „Dzień Grudziądzki”, „Gazeta Gdańska”, „Dzień Bydgoski”, „Dzień Kujawski” za mies. styczeń 1932 r. potwierdzam.

_____ dnia _____

*) Niestosownie przekreślić.

Selegramy

z ostatniej chwili

Własne wojsko, własne koszary, własne fabryki broni utrzymała hitlerowcy w Niemczech

Berlin, 23. 12. (PAT.). Partja socjalistyczna Brunświku wraz z innymi organizacjami republikańskimi zwróciła się do rządu Rzeszy z memorjałem w sprawie działalności hitlerowskich oddziałów szturmowych na terenie Brunświku. Z memorjału tego wynika, że hitlerowcy nabyli w Krefjensen fabrykę broni i część jej zabudowań przebudowali na koszary dla oddziałów szturmowych, które odbywają bezustannie ćwiczenia polowe. Fabryka ta leży w bardzo ważnym punkcie komunikacyjnym. W ręce hitlerowców przeszły wraz z fabryką zapasy broni wartości 60.000 mk. Autorzy memorjału wzywają rząd do interwencji.

Wiele hałasu o nic

Wczoraj o godz. 2 po południu uległ wypadkowi samochodowemu w Gdańsku kpt. Zychon. W godzinę po wypadku zjawilo się w miejscu gdzie wydarzyła się katastrofa trzech policjantów z kapitanem policji na czele usiłując zrobić ze zwyczajnego wypadku wielką aferę.

Nadmierna gorliwość policji gdańskiej, daje tutaj dużo do myślenia jest co najmniej bardzo dziwna, nie ulega jednak wątpliwości, że chodzi tutaj jedynie policji gdańskiej o to, aby wypadek zmienionego przez nią kpt. Zychonia wykorzystać dla celów wrogiej propagandy.

Prokurator Herman z Grudziądza - mianowany sędzią Sądu Apelac. w Toruniu

(o) Warszawa, 23. 12. (tel. wł.) Prokurator Sądu Okręgowego w Grudziądzu Alojzy Herman został powołany na stanowisko sędziego Sądu Apelacyjnego w Toruniu.

Matka czy ołciec mordercami własnych dzieci?

Lwów, 23. 12. (PAT.). Jak już donosiliśmy w dniu wczorajszym, na przedmieściu Lwowa Lewandówce znaleziono dwoje dzieci z pętlami u szyji oraz zwłoki ich matki, która się powiesiła. Początkowo poszlaki wskazywały na to, że matka w przystępnie szalu zamordowała dzieci, a następnie popełniła samobójstwo. Śledztwo, prowadzone przez policję natrafiło na dane, które nie wykluczają możliwości, że popełnione zostało morderstwo. Śledztwo skierowano przeciwko mężowi zmarłej Franciszkowi Ostrówek przeciwko Stefanowi Czerkiesowi, który często bywał u Ostrówek. Obu ich aresztowano. Dalsze śledztwo w toku.

Po powrocie z słonecznej Italji Delegacja legionistów polskich u amb. Włoch

Warszawa, 23. 12. (PAT.). Onegdaj powróciła z Włoch delegacja Związku Legionistów, którzy byli z wizyta u kombatanów włoskich. W dniu wczorajszym delegacja w osobach wiceprezesa zarządu głównego p. Starzaka, majora Morstina i radcy Staszewskiego przyjęta była przez ambasadora Włoch p. Vanutelliego, na którego ręce złożyła serdeczne podziękowanie za przyjęcie, jakiego delegacja Związku Legionistów doznała we Włoszech u sfer rządowych i tamtejszego społeczeństwa.

Zgliszcza zamku stutgarckiego pogrzebały dwie ofiary ludzkie

Berlin, 23. 12. (PAT.). W czasie olbrzymiego pożaru starego zamku stutgarckiego dotychczas poniosła śmierć dwie osoby a 11 zostało ciężko rannych. Mimo akcji ratunkowej, prowadzonej przez cały dzień i noc oddziałom straży ogniowej nie udało się stłumić ostatecznie ognia. Pożar przerucił się rano z niebywałą siłą na część południową zamku. Oprócz tłumienia ognia w tem skrzydle nadal kontynuowano wczoraj gaszenie zgliszcz i zabezpieczanie zwęglonych części budynku. Podczas tych prac zawałiła się jedna część zamku, zasypanych gruzem oddział ratowniczy.

Szkody materialne, wyrządzone przez pożar dochodzą do 5 milionów marek.

Pożarem nie tknięte zostało tylko zachodnie skrzydło zamku wraz z kaplicą.

„Gwiazdka” Tow. Przyciół Inwalidów w Przewidy Rządu Ministrów

Komitet gwiazdkowy z panią premierową Prystorową na czele oraz zarząd Tow. Przyciół Inwalidów zorganizował w dniu 19 bm. choinkę dla dzieci inwalidów. — Zdjęcie nasze przedstawia (u góry) Komitet Gwiazdkowy i Zarząd Tow. Przyciół Inwalidów z p. premierową na czele w otoczeniu dzieci, które brały udział w przedstawieniu gwiazdkowym. U dołu mała Zosia K. deklamuje wierszyk w kole rówieśniczek i rówieśników, w sali Przewidy R. M.

Człowiek za burta!

Zaginął pasażer na ss. „Premjer” - Wypadek czy samobójstwo?

Na statku „Premjer”, należącym do Polsko-Brytyjskiego Tow. Okrętowego w Gdyni, a znajdującym się obecnie w drodze z Londynu do Gdyni zginął w niedzielę, 20 b. m., jeden z pasażerów III klasy, nazwiskiem Bartosz Jakób. Nieobecność jego na statku zauważono około godz. 10 wieczorem. Z polecenia kapitana przeszukano kilkakrotnie cały statek, lecz bez skutku. Wobec tego istnieje przypu-

szczenie, że Bartosz popełnił samobójstwo, skacząc za burtę. Kapitan statku „Premjer” zawiadomił przez radio o wypadku wszystkie statki, znajdujące się w pobliżu na morzu, prosząc, aby o ewentualnym znalezieniu zwłok zawiadomiono Polsko-Brytyjskie Tow. Okrętowe w Gdyni.

S/s „Premjer” przybędzie do Gdyni dziś, w środę, 23 b. m. (t.)

Z pobytu p. Ministra Przem. i Handl. w Gdyni Konferencje i inspekcje

W sobotę, 19 b. m. — jak już donosiliśmy — bawił w Gdyni p. Minister Przemysłu i Handlu Gen. Dr. Ferdynand Zarzycki. Pan Minister zwiedził gdynskie przedsiębiorstwa żeglugowe, jak: „Żegluga Polska”, „Polsko-Brytyjskie Tow. Okrętowe” i „Polskie Transatlantyczne Tow. Okrętowe”. Panu Ministrowi towarzyszyli pp.: Dyrektor Departamentu Mor-

skiego w M. P. i H. Dr. Feliks Hilchen i Dyrektor Urzędu Morskiego p. Józef Poznański.

Następnie odbył p. Minister w Urzędzie Morskim konferencje w sprawach żeglugowych.

Wieczorem tego samego dnia p. Minister udał się na niezapowiedzianą inspekcje do Państwowej Szkoły Morskiej. (t.)

W bolszewickim raju nie wolno świętować Bożego Narodzenia

(o) Warszawa, 23. 12. (tel. wł.) Z Moskwy donoszą, że w związku ze Świętami Bożego Narodzenia organizacje komunistyczne wydały odezwę, wzywającą robotników, aby pracowali w dni świąteczne. Robotnikom, którzy się nie zjawiają do pracy zagrożono wydaleniem, z tem, że nie zostaną nigdzie zatrudnieni.

Dalej donoszą, że w czągi bież. roku zamknięto w Sowietach 609 świątyni, a 1400 dachownych zesłano na wyspy Solowieckie.

Otwarcie konferencji samorządowej

Warszawa, 23. 12. (PAT.). Otwarcie narad samorządowych w sali konferencyjnej Min. Spraw Wewn. dokonał o godz. 10,30 p. minister spraw wewn. Pieracki, witając zgromadzonych i zagajając zebranie, poczem podsekretarza stanu Korsak zreferował szczegółowo zagadnienie jednolitej gminy wiejskiej na całym obszarze państwa oraz zagadnienie gromady jako instytucji pomocniczej w organizacji gminy wiejskiej. Po referacie p. ministra nastąpiła dyskusja.

Polak - biskupem w Ameryce

Chicago, 23. 12. (PAT.). Ks. prałat St. Bona w Chicago, Polak, został mianowany biskupem Grand Island Nebraska.

Przeszło 5 milionów bezrobotnych w Niemczech

Berlin, 23. 12. (PAT.). Według urzędowych obliczeń statystycznych ilość bezrobotnych w Niemczech wzrosła w ciągu pierwszej połowy grudnia b. r. i wynosi obecnie na całym terenie Rzeszy 5.349.000.

O rozbudowę dróg wodnych

Konferencja w Pomorskiem Starostwie Kralowem

W dniu wczorajszym w gmachu Starostwa Krajowego w Toruniu odbyła się konferencja, zwołana przez Starostwo Krajowe, celem omówienia szergu spraw związanych z żegluga oraz rozbudową dróg wodnych i utworzenia Pomorskiego Komitetu Wydawniczego jako organu perjodycznego dla rozbudzenia szerszego zainteresowania wśród społeczeństwa w tym zakresie.

Konferencje zagal wicestarosta krajowy p. dr. Gasowski, którego wybrano przewodniczącym konferencji. Referat o żegludze i drogach wodnych wygłosił p. inż. Raf. Mierzyński.

W wyniku dłuższej dyskusji wybrano zarząd Pomorskiego Komitetu Wydawniczego z prezesem p. inż. Maćkowskim z Torunia, oraz p. radca inż. Régamey z Bydgoszczy jako wiceprezesem na czele.

Obszerne sprawozdanie z konferencji umieścimy w następnym numerze.

Sprawa o morderstwo w kościele w Lubawie ponownie odroczone

Rozprawa, jaka się toczy przed Sądem Apelacyjnym przeciwko Prusakowskiemu i tow. o zabójstwo w kościele w Lubawie nie została jeszcze ukończona.

Na wczorajszej rozprawie po odczytaniu orzeczenia psychiatry, uznającego oskarżonego Prusakowskiego za umysłowo chorego — obrońca poszkodowanych, adw. dr. Jezierski wniósł o powołanie nowych rzeczoznawców.

Sąd przychylił się do wywodów dr. Jezierskiego i postanowił powołać nowych rzeczoznawców dla zbadania stanu umysłowego Prusakowskiego a to profesorów Horoszkiewicza z Poznania i Grzywo-Dąbrowskiego, i w tym celu przesunął rozprawę do dnia 5 stycznia 1932 roku.

Na gwiazdkę tylko **WEESEGO** Toruńskie Pierniki.

Niedoścignione i znane na całym świecie.

Toruń
ul. Król. Jadwigi 20.

Ogłoszenia: wiersz milim. na stronie 7-lamowej . . . 0,25 zł
w tekście na pierwszej stronie . . . 1,50 zł
na drugiej i trzeciej stronie 1 zł — w tekście . . . 0,60 zł
Drobne za słowo 15 gr. pierwsze słowo podwójnie.
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25% zniżki, komunikaty 50 gr.
Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki.
W Gdańsku za wiersze mm na stronie 7-lamowej . . . 15 fen.
Drobne za słowo 3 fen. — tytułowe . . . 10 fen.
Przy sądownym śledzeniu należności rabat upada. Dla wszelkich spraw
spornych właściwe są Sądy w Toruniu. Za terminowy druk przepisane
miejsce ogłoszenie administracja nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny Wacław Górnicki w Toruniu, Bydgoska 37
Red. odpowiedzialny na Bydgoszcz Józef Dobroszański Mostowa 6
Redaktor odpowiedzialny za sprawy W. M. Gdańska Wł. Cieszyński,
Gdańsk, Stadtgraben 6
Redaktor odpowiad. na Gdynie Henryk Totzidi, Gdynia, Grabówek
Redaktor odpowiedzialny na Inowrocław Józef Dąbrowski
Inowrocław ul. Bożenka 65
Redaktor odpowiedzialny na Grudziądzu Józef Staniec, Grudziądz 6
Za ogłoszenia odpowiada administracja
Wydawnictwo: „Dzień Pomorski”, „Dzień Bydgoski”, „Gazeta Morska”,
„Dzień Grudziądzki”, „Dzień Kaszubski”, „Dzień Kujawski”
Nakładem i czcionkami Pomorskiej Drukarni Rolniczej S. A.
w Toruniu

Abonament miesięczny wynosi

w ekspedycji miejscowych agencji	3 — zł
z odnośnikiem do domu w Toruniu	3,40 zł
przez pocztę z odnośnikiem	3,36 zł
po od opaska	4,30 zł
w Gdańsku przez pocztę . . . 2,50 gd przez chłopca . . .	2,30 zł
z odbieraniem w administracji wzrost gd 2, zagranicą 4 gd . . .	7 — zł

W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą (np. przeszkody w zakładzie strajki), Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pisma
P R E N U M E R A T A „DNIA KUJAWSKIEGO” miesięcznie w administracji 2,70 zł — na pocztę już z odnośnikiem kwartalnie 9,27 zł miesięcznie 3,09 zł